

inca revista

NOVEMBRE

1986

Núm. 4

preu - 100. Pts

PRENSA
Catalana

DIJOU

BO

Nuevo Opel Kadett. La línea a seguir.

INCA CENTRO AUTO, S. A.
CONCESIONARIO OFICIAL

Avda. Alcudia, 73 - INCA (Balears)

☎ Oficinas - Ventas: 503486 - Taller y Recambios: 505021

Siga la línea de la ingeniería alemana.

OPEL
INNOVACIONES EN MARCHA.

SUMARI

PORTADA: Fotografia de Miquel A. Quetglas.

Pàg. 4 : Editorial.

Pàg. 5 : Cartes a INCA REVISTA.

Pàg. 6 : FIRES I DIJOUS BO, Jaume Gual.

Pàg. 8 : ENTREVISTA AL BATLE.

Pàg. 10: PROGRAMA FESTES DIJOUS BO.

Pàg. 11: PLA GENERAL D'ORDENACIÓ URBANA, Pere Rayó.

Pàg. 14: LLORENÇ RIGO, UN PAGES DE VERES, Antoni Armengol.

Pàg. 16: BIEL PIERAS SALOM, Bernat Forteza.

Pàg. 18: ELS NOSTRES REGIDORS OPINEN.

Pàg. 21: ELECCIONS SINDICALS, Francesc Dalmau.

Pàg. 23: ENTREVISTA AL PRESIDENT DE L'ASSOCIACIÓ DE COMERCIANTS.

Pàg. 24: BALTASAR TORTELLA, LA GENERACIÓ PERDUDA, Jaume Armengol.

Pàg. 29: DES DEL MEU RACÓ, Toni Llarg.

Pàg. 31: INCA, SEGLE XIV, Anselm Ferratjans.

Pàg. 33: CONEGUEM LA NOSTRA LLENGUA, Jaume Gual.

Pàg. 35: FILATELIA, VIII EXPOSICIÓ "DIJOUS BO".

Pàg. 37: POESIA.

Pàg. 38: ESPORTS.

(BUTLLETI DE SUBSCRIPCIÓ)

inca
revista

Apartat de Correus 156, INCA

Nom i cognoms:

Carrer:

Telèfon:

Població:

Província:

DESITJ SUBSCRIURE'M A PARTIR DEL NÚMERO ☐ PER UN ANY (11 núms.) AMB QUOTA DE: Subscriptor-col.laborador (1500 pts) ☐ Subscriptor (1000 pts) ☐.

Faré efectiu l'import mitjançant: ☐ TALÓ BANCARI ADTJUNT n°

☐ DOMICILIACIÓ BANCARIA

☐ GIR POSTAL n°

Senyors, els agrairé que amb càrrec al meu compte/llibreta atenguin els rebuts que els presentarà INCA . REVISTA per al pagament de la meva subscripció.

TITULAR DEL COMPTE:

BANC/CAIXA

n° COMPTE

n° LLIBRETA

AGENCIA

Adreça:

Població

DATA

SIGNATURA

EDITORIAL

Han passat les Fires i ha arribat el DIJOURS BO. Els nostres carrers i places seran plens de gent, quasi bé de tota Mallorca, que aprofita el diaper venir a la nostra ciutat.

Potser els inquers ens hauríem d'avesar a considerar el DIJOURS BO no tan sols com la fira major d'Inca i també de tota Mallorca, sinó la fita escaient d'una necessària reflexió. I amb més motiu ho hauria d'ésser el proper DIJOURS BO 1.986, l'últim que viurà com tal l'actual consistori inquer. Hom creu que és hora de fer un balanç objectiu d'aquests quatre anys del segon Consistori democràtic i d'una manera molt especial dels màxims responsables polítics, es a dir, de la majoria de centre-dreta, Unió Mallorquina, que fins ara ens ha governat. També cal analitzar la labor de l'oposició, encara que la seva responsabilitat política és molt menor.

En un altre ordre de coses, els Instituts d'Ensenyament Mitjà de la nostra ciutat han iniciat la seva activitat. Tant l'Institut de Batxillerat com el de Formació Professional es troben amb una matrícula molt alta. Inca s'ha convertit, una vegada més, en capçalera de comarca. Els nostres carrers són plen d'alumnes que donen un caire molt actiu i viu a la nostra ciutat.

Per altra part, també ha començat el curs a la nostra Universitat Balear. Sembla que de cada any és més nombrós el número d'alumnes a les distintes facultats. Esperem que la nostra Universitat poc a poc, es consolidi com a focus de cultura i la seva influència arribi a tots els racons de les nostres illes. Que arrelada en el nostre poble, no solament prepari els professionals de demà sinó que, mitjançant una veritable investigació, faci que la nostra terra sigui més estimada en els seus valors de sempre, més preparada per viure el seu futur, defugint tot el que suposí un ensopiment i retard en assolir una majoria d'edat en l'aspecte cultural i econòmic.

INCA REVISTA: Número 4. NOVEMBRE 1.986

REDACCIÓ I CONFECCIÓ: Jaume Armengol, Jaume Gual, Francesc Dalmau, Antoni Armengol, Immaculada Cortès, Francesca J. Cortès, Bernat Forteza, Damià Perelló i Jaume Payeras.

SUPERVISIÓ LINGÜÍSTICA: Bernat Forteza, Jaume Gual i Jaume Armengol.

FOTOGRAFIA: Miquel Angel Quetglas.

COL.LABORACIONS: Foto Payeras, Antoni Llarg, Pere Castelló, Pere Rayó, Antelm Ferretjans i Bartomeu Amengual.

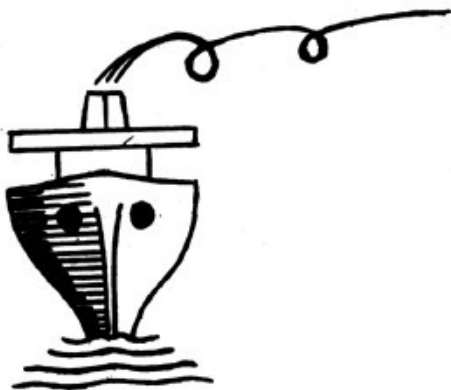
ADMINISTRACIÓ: Cati Ferrà i Margalida Massanet.

COMPOSICIÓ: Miquel Angel Quetglas.

IMPRESSIÓ: "Apóstol y Civilizador", Petra.

DIPOSIT LEGAL: PM 451-1.986.

EDITA: INCA REVISTA. OBRA CULTURAL BALEAR D'INCA. Apartat de Correus 156. Tf. 50 12 25.

CARTES

A

inca revista

Mes banderes

Ja ho va dir l'antropòleg valencià Joan Francesc Mira, i d'això els nacionalistes en som ben conscients, que els símbols (banderes en aquest cas) són uns dels instruments més importants per crear consciència entre les persones de la seva pertinença a un grup o "tribu" determinat. El poder les crea i utilitza en llur benefici, per determinar els seus límits territorials o per simbolitzar-lo a tot arreu. Es una reflexió interessant si pensam, per exemple, en el nostre cas, en la utilització de la bandera espanyola, de la Senyera o en la creació de la bandera de la nostra Comunitat. Però anem a l'actualitat local.

Fa pocs dies ens hem assabentat de la creació d'una bandera del nostre poble. A part

de discutir si és encertada o no, vegem primer el perquè d'aquest fet. Tot d'una veurem que es tracta d'un acte electoralista i populista (actes als que ja ens hi hem acostumat, per cert) que pretén donar més solemnitat i propaganda a la inauguració propera de la Casa Consistorial. Com podem observar no té res a veure amb el que deia al principi (Nostre Batlle no arriba tan lluny) però sí que és un fet a resaltar ja que resulta que dita bandera, després d'un procés d'elaboració obscur, que no és el cas comentar, conté uns símbols significatius (a la vegada que com ja he dit tota bandera és un símbol per ella mateixa): l'escut d'Inca i les quatre barres. Aquesta consideració sí que té a veure amb el primer, amb l'eficàcia dels símbols...

Es per això pel que a part de considerar aquesta "senyera" com falta de tradició i en certa forma com d'arbitrària, entenc que és una realitat no del tot negativa (pareix que ja ha passat "sa febre d'es castellet"); en fi, no ens deixem dur per petites coses i mantinguem un esperit pragmàtic, que és el que necessita el nostre projecte de redreçament.

Nota: En sortir de casa m'he trobat el Carrer Major "engalanat" amb la Senyera i la bandera espanyola. No us penseu que es tracta d'un acte de voluntat política, per allò de no veure el castellet, és un error de la nostra majoria municipal que amb tantes banderes com hi ha es "confonen" i això que dic ho sé de bones fonts.

Jaume Payeras

"Gamberros" i renou

Sr. Director d'INCA REVISTA:

En primer lloc el vull felicitar per l'aparició d'aqueixa revista, escrita íntegrament en català i per ésser un mitjà de comunicació progressista i crític.

La finalitat d'aqueixa carta és denunciar la manca de protecció dels ciutadans davant la gran quantitat de "gamberros" que circulen a qualsevol hora del dia amb motos a tota velocitat i amb un renou que no és aguantador.

L'exemple més clar és el que passa al carrer del Barco que, des de l'obertura d'un taller de motos, ha quedat a mans

d'aquests "gamberros". Són els amos i senyors del carrer. Circulen a tota velocitat, com si fos una pista de carreres i insulten als veïnats.

Però, no tan sols passa això al carrer del Barco, sino també pels carrers on hi ha qualche escola.

Senyor Batle, es ben hora de posar-hi remei. La gent té dret a la tranquil·litat.

Cordialment.

Un veïnat de la plaça Mallorca.

jaime estrany

equips para oficina

Diada Llompart, 79 T. 01510

INCA - Mallorca

D.M. 4747000

DISTRIBUIDOR
OFICIAL

RICOH

COPIADOR

HERMES

ESCRITURA ELECTRONICA

mobel linea, s. l.

MURMEX OFICINA

Fires i

Dijous Bo

Com cada any, a la tardor, ens arriben les fires d'Inca que tenen cloenda amb la fira major de Mallorca, el DIJOURS BO.

Vertadera fruició ens produeix la lectura d'un capítol de la "Minyonia d'un infant orat" de Llorenç Riber: "Ja t'ho va dir la cadenera". En ell hi trobam la descripció de les fires a Inca en temps de l'escriptor:

"Octubre del meu país, temps de fires i de nesples..." "Si els grecs comptaven per olimpíades, compten per fires els nostres camperols. Tot s'ha de fer per les fires: quitar cobrances i deutes; comprar la llavor per a la sembra; comprar el pebre per a les matances, comprar l'arada per al goret".

El primer diumenge després de Sant Lluç, comencen les fires a Inca. L'esclator final de les fires ens arriba amb el DIJOURS BO. La nostra ciutat, capçalera de comarca, acull a gent de totes les contrades de l'illa però sobretot dels pobles voltants de la ciutat. Encara record que de petit sentia dir, amb molta freqüència, "en ésser fira comprarem tal o qual cosa... això ho comprarem a la segona fira etc...".

Senys dubte que el temps ha canviat i avui Llorenç Riber faria una llista més extensa i distinta de les feines a fer per les fires. La maquinària, la tecnologia, les noves formes de vida, han canviat totalment la imatge de la nostra ciutat. Vegeu com descriu Llorenç Riber la seva anada a fira i compareu:

"Els carrers bullien de gent i eren tots embossats de carros; els cellers brunzien de xerradissa; tothom cridava; gesticulava tothom; un pagès s'emportava, a empentes, un porc gras, grunyidor, que no volia caminar, i a cada pas s'ajeia; un muntanyenc descarregava portadores plenes d'oliva per a salar; una dona mercadejava pollastres de figuerol, camallargs com sebellins, i corredors i magres; una altra venia fogasses de formatge tendre; la de més ací mesurava olives negres a tant l'almud; la de més enllà, tenia grans coves coronats de murta, plens a vessar de grosses codonyes daurades..."

Avui a Inca, les fires i el DIJOURS BO presenten una altra fesomia. La industrialització i el procés tecnològic del

nostre món han produït progrés, riquesa, avanç, però, per altra part, han fet desaparèixer altres valors, temps enrera molt arrelats en els nostres pobles.

Les fires i el DIJOURS BO poden constituir uns moments de reflexió damunt el nostre passat. Contemplar les vides d'aquells inkers que foren importants per la seva actuació a Inca i fora d'Inca, ens mou a fer aquesta reflexió. Persones de la música, de les lletres, de la religió, de la política, del treball, moltes voltes oblidades i no reconegudes per les generacions actuals. Així recordem els músics, Mn. Bernat Salas i Seguí, D. Antoni Torrandell i Jaume, D. Jaume Albertí; els eclesiàstics el Bisbe Gabriel Llompart, Fra Marià Payerras i Borràs, continuador de l'obra del Pare Juniper Serra a

l'Alta Califòrnia; l'escriptor i poeta Mestre Miquel Duran; el pioner del calçat a Inca, Mestre Antoni Fluxà. Tots ells, junt amb altres institucions, l'Harpa d'Inca, Revetlla d'Inca, Banda Municipal de Música, Obra Cultural Balear, Grup Adena Inca, i molts d'altres que foren importants, com també ho són els que encara viuen; com fou important i no reconegut, l'obrer silenciós qui amb la seva tasca diària, ha aportat a Inca riquesa, benestar i prosperitat en anys passats.

Hi ha coses i formes que no tornaran, el temps ha canviat, no podem viure de records. Cal emprendre el futur amb la il·lusió de fer una ciutat més neta, més habitable. Servem els espais naturals com el Puig de Santa Magdalena, places i espais oberts. Estimem les nostres coses. La cultura és un valor que a vegades hem oblidat; la tècnica i el progrés l'han ofegada. Progrés no vol dir destrucció, progrés hauria d'ésser sinònim de benestar però també de superació constant, personal i col·lectiva.

Un any més celebrem el DIJOURS BO amb alegria. Estrenam l'edifici renovat de l'Ajuntament, també un Casal de Cultura, ambdós simbolitzen els que haurien d'ésser els dos focus

d'ingerència forta en la vida diària de la ciutat: La casa de tots i la cultura per a tots. Per altra part, també està enllestit el Pla d'Urbanisme que canviarà la imatge de la ciutat i ens projectarà al futur.

Els nostres carrers són atapeïts de gent, per tot arreu hi ha amics, coneguts, inquers i foravilans, tots formam una pinya. És el DIJOURS BO. Els cellers, que ofereixen la bona cuina i el bon vi, "guarnits d'altars de botes congrenyades, aixetes generoses, avesades a

omplir barrals i bòtils i pitxers", com diu el Pare Miquel Colom i Mateu, vertader inquer, d'adopció, en un Apunt dedicat als Temples de Bacchus.

Facem festa i gatzara, recorreguem les distintes exposicions, saludem als amics. Si en arribar la nit estam cansats és senyal de què hem fet el DIJOURS BO. Agafem un compromís seriós de fer més per la nostra ciutat, per la nostra cultura i pel nostre futur.

Jaume Gual Mora

Foto: M.A. Quetglas

jaime estrany

equips para oficina

Bisbe Llompart, 79 Tel. 501510

INCA - Mallorca

R.M.L. 40412002

DISTRIBUIDOR
OFICIAL

RICOH

COPIADORAS

HERMES

RESCATURA ELECTRONICA

mobel linea, s. l.

MURMEX OFICINA

FERRETERIA

COLL

Rec a goteig i per aspersió

Productes per a les plagues del camp

Manetes de portes

Avinguda del Bisbe Llompart, 189-191 - Carrer des Tren, 38 - Tel. 50 08 92
Plaça Santa Maria la Major, 13-14 - Tel. 50 04 86 - INCA (Mallorca).

ENTREVISTA AL BATLE

- Voldria fer breument un balanç de la seva gestió?

- Després de més de set anys d'integració al Consistori, i més de cinc de presidir-lo, pens que no es pot fer un balanç en breuetat, el tema mereix una anàlisi a fons. Tal volta sia adient que el duguin a terme, referent al que s'ha fet i al que manca per fer, els propis ciutadans.

- La gent del carrer pensa que s'han gastat molt de doblers amb coses innecessàries. Què ens diu?

- Jo sóc "del carrer"; vaig molt "pel carrer"; veig molta gent "del carrer" i puc assegurar-li que cap persona "del carrer" no m'ha declarat que allò que s'ha fet fóra innecessari. Ara bé: si vosté puntualitza quines persones "del carrer" han dit això, i a quines coses es refereixen, podríem analitzar-les i després, podria succeir que li donàs la raó... o tal vegada vosté, o la gent "del carrer", es convenciria de que tot era necessari.

- La gent es queixa de que el tràfic és una anarquia, de la manca de seguretat ciutadana, de les molesties que provoquen les jardineres i pasteres, de la brutor que hi ha pels carrers, etc.

- Pel que veig, vosté no es queixa de res. Les queixes venen de la "gent del carrer". Gràcies, amic, pel seu bon caràcter i la seva bondat. El tràfic (esper que no li sabrà greu que no digui "tràfec"), el tràfic, com deia, és una epidèmia del temps que vivim. Quan jo era jove tothom anava a peu, inclús els capitalistes. L'actual anarquia quedaria resolta si sols s'utilitzàs el cotxe quan fóra veritablement necessari. La Policia fa el que pot, i més, per minvar-la. D'aquí neixen les queixes dels conductors, que se senten agobiats. Però sols es queixen quan els infractors són ells. Ja sé que

de comoditat dels conductors reporta les molesties dels viants. ¿La manca de seguretat ciutadana? Coneixent les dades d'altres ciutats, puc assegurar-li que nosaltres no som els qui més malament estam. I, per favor, no em digui "conhort de molts, conhort de bèsties". La Policia i la Guàrdia Civil fan el que poden. Però vosté sap que, detingut el delinqüent, es

si abans de ser signada la detenció. I sempre són els mateixos. L'Alcaldia no té poder per a canviar les lleis. ¿Què les jardineres i les pasteres molesten? Cap com aquesta...! Deu ésser a alguna persona que no li agraden les flors ni les plantes i, a més, segurament aprofitava l'acera (o "voravia", si li agrada més), per aparcar el seu cotxe. Dels car-

rers bruts ¿no li sembla que ens hem de repartir la culpa un poc tothom?. A vosté li consta que, tots els dies, hi ha una màquina que agrana els carrers de diferents sectors; i que són abundoses les papereres; i no és manco cert que algunes veïnes treuen els fems casolans de bon matí, quan tothom sap que no seran recollits fins a la nit, i sempre que sia dia de recollida. En quant a l'"etc..." que sospita que inclou més queixes, no sé que dir-li... El que si li deman és que, si algun veí "del carrer" està content d'alguna cosa, m'ho vingui a dir. Gràcies.

- Per què no s'ha fet un vertader estudi a l'hora de continuar la retolació dels carrers?

- L'estudi, com ha dit vosté, és la continuació d'un antic projecte. És veritat que hi ha alguners coses que no encaixen en el moment actual. De bon cor, que estic disposat a reconsiderar-lo.

- Quan es farà una verta-

dera normalització lingüística i cultural a Inca?

- A vosté li consta que, dins aquest terreny, no s'està aturat. El que resulta impossible és que, a tots els nivells, s'aconsegueixi una normalització immediata. Més de quaranta anys d'estrangulament de les nostres coses i de la nostra llengua, no poden esborrar-se amb una bufada. El que importa és que caminem. No ens obligueu a córrer perquè, a certa edat, ens podríeu matar.

- Quina creu que és l'assignatura pendent d'aquest Ajuntament?. Podria ésser la Plaça Mallorca?

- Podria ésser, sí. Els milions desviats al problema de l'aigua han aparcat tan hermós projecte. Torna estar damunt la taula.

- Pensa presentar-se a les properes eleccions municipals. Serà per UM?

- Si m'he de tornar presentar, no ho sé. Si ho decidís

afirmativament, seria per UM.

- Com es presenta aquest darrer DIJOUS BO?

- El darrer DIJOUS BO va ésser l'any passat. Si això de "darrer" ho diu perquè sospita que serà el darrer que jo visqui com a batle, l'he de felicitar, perquè la sap ben llarga.

Calzados Herrera

LES OFRECE:

Ultimas modas al mejor precio y su gran surtido en zapatos de piel y deportivos.

LOS JUEVES EN EL
MERCADO DE LA PLAZA DE
ESPAÑA

Cran Via de Colon 188 - Tel. 50 36 96 INCA - Mallorca

XISCA BOUTIQUE

C/. Poniente, 1 - Tel. 50 48 15

INCA (Mallorca)

PROGRAMA DE FESTES

DIJOURS BO

DISSABTE, DIA 8

A les pistes del "Campet des Tren", torneig de "petanca" amb la participació dels clubs d'Inca.

En el Poliesportiu Municipal, eliminatòries del torneig de frontennis.

A les 19'30.- Inauguració de les Exposicions de Pintura. En el Centre d'Expositors, olis de Gabriel Siquier; en "Cunium", olis de Guerrero; en "Francisco Fiol" olis de Teresa Fiol Janer; en el Mercantil, olis de Manresa.

A l'Ajuntament, exposició de les obres participants al III Concursos de fotografia, pintura i sabates.

A les 20'30.- Encesa de fogarons a diferents indrets de la ciutat.

DIUMENGE, DIA 9

A les 12.- Inauguració de la Casa Consistorial.

A les 13.- Inauguració del "Casal de Cultura".

Donaran lluentor popular i festiva al llarg de la diada: Es Gegant i Sa Geganta, Els Macers de la Sala, L'Harpa d'Inca, Banda i Majorets de La Salle, Unió Musical Inquera, Revetla d'Inca, Música Nostra, Colombòfila Inquera i Caparrots. (Veure programa apart).

DILLUNS, DIA 10

Continuació dels diferents Torneigs Esportius.

DIMARTS, DIA 11

A les 18.-En el Saló d'Actes del Casal de Cultura, presentació del llibre "Un siglo de historia de Inca a través de su Guarnición Militar", del que és autor D. Simó Gual Truyol. Projectió de diapositives.

A les 18.- En el local de la Biblioteca "Sa Quartera", inauguració de la "Mostra de Premsa Periòdica Actual en Català", organitzada per l'Institut de Formació Professional i O.C.B. d'Inca amb el patrocini de l'Ajuntament i l'Associació de Pares del referit Institut. (Estarà oberta tots els capvespres, fins el dia 14).

Competicions esportives al llarg de la jornada.

A les 20.-En el Centre Parroquial (Pl. Santa Maria la Major), inauguració de la VIII Exposició de Filatèlia i I Exposició

de Loterofília". S'instal·larà una oficina de Correus i s'utilitzarà el matasegels" especial "Dijous Bo'86".

A les 20.- A l'Esportiu Municipal, semifinals del Torneig de "futbito".

DIMECRES, DIA 12

Des de les 8 del matí, a la Plaça des Bestiar, recepció dels exemplars participants en el XVI Concurs Nacional de Ramat "Frisona". Certificació Sanitària i Geneològica. Selecció i classificació dels exemplars que han de participar a la subhasta.

A les 18.- A "Sa Quartera", inauguració del "XVI Concurs Ornitològic". Organitza l'Associació de "Canaricultores i Pájaros del Campo", d'Inca i patrocina l'Ajuntament (veure programa apart)

Seguiran les diferents competicions esportives.

DIJOURS, DIA 13

A les 9.- Inauguració de la fira del DIJOURS BO.

Exposicions de maquinària agrícola a la Gran Via de Colon i d'altres màquines pesades. A la Plaça Mallorca i altres carrers, exposició de vehicles, nàutica, motos, velomotors, cotxes usats, etc. A la Plaça des Bestiar, exposició del Concurs "Frisona". Ovelles "Ille de France", etc. A partir de les 10, seleccions, entrega de credencials compradors, subhasta dels exemplars seleccionats.

A les 11.- Recepció de les autoritats i convidats a la Gran Via de Lompoc.

A les 13.- Entrega de trofeus i premis als ramaders guanyadors.

A les 17.- En el Camp Nou, partit de futbol, MALLORCA-CONSTANCIA. Trofeu Magnífic Ajuntament.

A les 17.- A les pistes de "Sport Inca" torneig de tennis.

DIVENDRES, DIA 14

A les 18.- Al Saló d'Actes del Casal de Cultura, presentació del llibre "Breu Història d'Inca", del que és autor D. Gabriel Pieras Salom (programa apart).

NOTA: La Delegació de Fires i Festes es reserva el dret de modificar el Programa, si forces superiors i imprevisibles així ho demanassin.

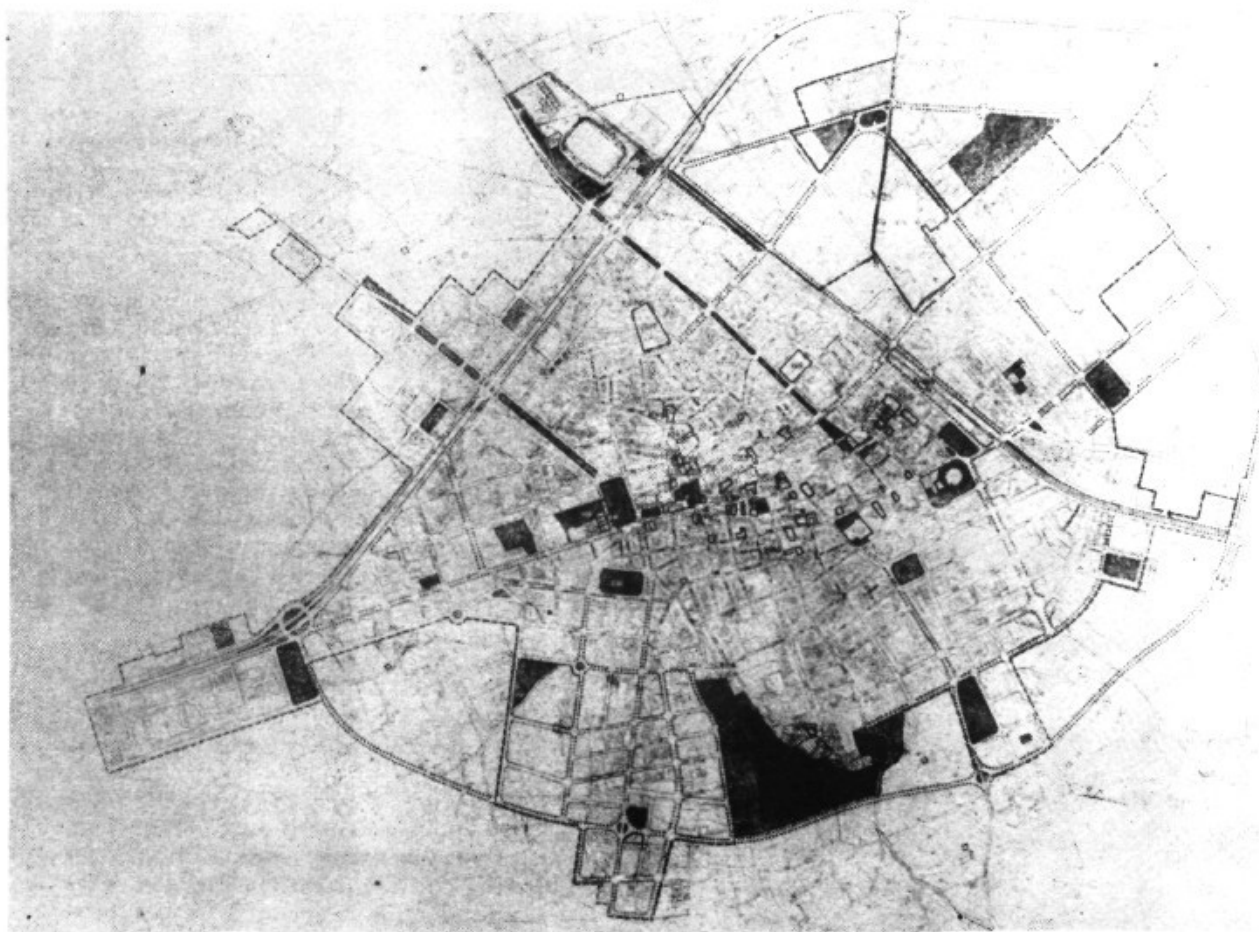

PLA GENERAL ' D'ORDENACIÓ URBANA

*Aprenguem a estimar el
passat: Conserveu el nostre
patrimoni arquitectònic.*

El Pla General d'Ordenació Urbana del terme municipal d'Inca ja està en exposició pública. Creim que és el moment oportú per comentar un aspecte del mateix: El Catàleg d'elements d'interès artístic, històric, ambiental i del patrimoni arquitectònic.

El Catàleg inclou un conjunt d'edificis i elements variats que són objecte de protecció degut als seus valors populars, històrics, artístics o urbanístics. Volem parlar de la necessitat de protegir aquests edificis, i no tan sols els que figuren en el Catàleg, sinó també molts d'altres que per diverses circumstàncies

no s'inclouen, i que hem de pensar que la consciència ciutadana farà que es puguin conservar.

El patrimoni arquitectònic d'Inca és una herència dels nostres avantpassats i el passat d'un poble és molt important, tant per la seva existència present com futura. A tots nosaltres ens agrada mirar les imatges del nostre pare i del nostre padrí, i les pròpies fotografies dels moments més allunyats de la nostra vida que fan retornar altres imatges i altres records relacionats amb elles. També és així per un poble quan contempla els vestigis del seu passat, per gloriós o humil que sigui: un passat que ens pertany com ens pertanyen els nostres avantpassats. Conservant i tenint consciència del nostre patrimoni arquitectònic podrem emprendre millor la construcció d'un futur urbanístic arrelat en el nostre poble i no un futur despersonalitzat.

El patrimoni arquitectònic d'Inca és més bé humil. Han estat destruïts o transformats gran part dels edificis degut a l'especulació, la manca d'instruments d'ordenació urbana eficaços i la poca consciència dels propis ciutadans. Donada la greu situació urbanística i arquitectònica d'Inca, encara és més necessari prendre mesures protectores per conservar el poc que ens queda.

El Catàleg està dividit en tres apartats: Edificis i elements urbans, Edificis rurals i Cementiri.

A la zona urbana destaca l'arquitectura religiosa pel seu bon estat de conservació: A més de l'església de Santa Maria la Major, el convent de Sant Domènec, l'església i claustre de Sant Francesc i el convent de les Monges Tancades, s'inclou també l'església de Santa Magdalena del Puig d'Inca. Totes aquestes obres estan considerades com a de màxima protecció.

L'arquitectura civil es divideix en quatre grups:

- La casa d'abans de la Revolució Industrial Inquera (1.870). Es tracta del grup menys nombrós d'edificis, com a conseqüència en part de la seva pròpia antiguitat. Destaca alguna casa senyorial i varies cases populars amb façanes fetes de pedra i fang. Són obres aïllades que no formen conjunts arquitectònics.

- La casa de després de la Revolució Industrial Inquera. La major part dels edificis són ja del segle XX, i alguns d'ells formen conjunts arquitectònics i urbanístics a determinades zones de la ciutat, com en el cas del carrer Major, plaça de Santa Maria la Major... Es recullen també algunes cases aïllades significatives amb detalls modernistes, els cellers i una petita mostra de les indústries de calçat. Es el grup més nombrós d'edificis i llevat d'algunes excepcions, el Catàleg es refereix a la protecció exterior o de façanes.

- Els molins, la majoria d'ells situats a la barriada del mateix nom, encara que tres es troben a la ruralia.

- Elements urbans com faroles, fonts, creus de terme...

L'arquitectura militar està representada per la caserna de Cavalleria.

A la ruralia es protegeixen gran part de les cases rurals antigues i possessions del terme municipal. S'haurien d'incloure en aquest apartat els jaciments prehistòrics, malgrat el seu pèssim estat de conservació, i donar normes de protecció específiques per a les restes arquitectòniques més antigues del municipi.

Finalment, el darrer apartat està dedicat al cementiri, on es protegeixen, sempre amb el greu màxim, l'entrada, la capella, nombrosos panteons, esteles funeràries i tombes de la part antiga.

Voldríem insistir, una altra vegada, en la necessitat de conservar aquest patrimoni. Encara hi som a temps perquè no desapareixin tots els vestigis del nostre passat i amb ells una part important de la història del nostre poble, una part de nosaltres mateixos. Aprenem a conèixer i estimar el nostre passat.

Pere Rayó Bennàssar

MODA SRA., JUVENIL I INFANTIL

FRANCIS _____

Avinguda d'Alcudia, 141
Tel. 501345
INCA - Mallorca

Floristeria

Prohens

Flores naturales
y artificiales
Servicio a domicilio

C/. Palmer, 34 Tel. 501910
Lluc, 250-1.º Tel. 500237
INCA - Mallorca

**Cafeteria
Mallorca**

*entrepans
tapes variades
plats
combinats*

Av. Reis Catòlics.

cant. Pl. Mallorca

LLORENÇ RIGO

UN PAGÈS DE VERES

el poc temps que ens han donat per posar-nos al dia.

Nosaltres, a través d'Unió de Pagesos advertírem al Govern Central que hi ha una llei a la Comunitat Europea que dóna un tracte diferent pel fet de la insularitat. Nosaltres tenim uns costos superiors al reste de la Península.

- I de la política de la Conselleria què ens dius?.

El Conseller que tenim, per desgràcia, crec que ha tengut molts d'errors; i ara pareix que se n'ha donat compte, esper que rectificarà. Errors, per exemple, amb les subvencions. Ell no comprèn que els qui necessiten les subvencions no són els quatre senyors de la zona de Tramuntana, sinó els pagesos que tenen pocs recursos, que són de veritat els qui viuen de la terra.

- Creus que el Pla d'Urbanisme d'Inca protegeix prou el camp?.

Com a pagès no hi estic d'acord. No s'ha tengut en compte el camp. Aquest Pla durà a un encariment del terreny i ecològicament serà nefast.

- Què opines de la labor de l'Ajuntament d'Inca en quant a mercats i escorxador?

El mercat del dijous és pràcticament immortel. El mercat cobert ha estat destrossat per aquest Ajuntament. O bé s'han de prendre mesures per revisar el mercat, o l'han de tancar. Un mercat és per donar un servei a la mestressa de casa. És indignant que no funcioni, i

- Amic Llorenç, perquè no ens parles de la Cooperativa Pagesa?.

La majoria de socis estan satisfets de la Cooperativa. Aquesta no es fundà per fer cap negoci, sinó per frenar la competència dels comerciants i per donar uns serveis als socis. Com és ara, serveis de compra i de venda.

Hi ha actualment un centenar de socis. Precisament fa una vintena de dies que vaig dimitir com a President, si bé seguiré fent feina, igual que abans, per millorar la Cooperativa. La meua dimissió ve motivada per la feina que tenc.

- Com està actualment Unió de Pagesos? No creus que tal volta hagi perdut el sentit reivindicatiu de fa uns anys?.

Certament Unió de Pagesos fa un temps que no funcionava adequadament per dues raons: Una perquè el pagès ha tengut un desencant a causa de la política agrària del Go-

vern de Madrid i del Govern Autònom; l'altra perquè les persones que estaven a la permanent estaven frenant les reivindicacions del sindicat. Entenc que un sindicat pagués ha de ser sempre reivindicatiu, i ha de dur una política sèria per defensar sempre els interessos del pagès, tant si tenim un govern de dretes com d'esquerres. Crec que a partir de la nova junta s'està reviscolant el sindicat en tots els aspectes.

- Què opines de la política agrària del govern de Madrid?.

Des de Madrid ens imposen la política del Mercat Comú. Som els primers de l'Estat Espanyol a qui han forçat d'una manera descarada, amb un termini de temps molt curt, a normalitzar els nostres productes, etiquetant, envasant, posant el registre agrari i el de sanitat. Esteim controlats per inspectors de Consum i d'Hisenda. Quan un pagès ha fet una equivocació és sancionat. No estic d'acord, de cap manera, amb

això que l'ha pagat el poble.

Pel que fa a l'escorxador no es duen a terme les obres que de veritat necessita per el seu bon funcionament. L'Ajuntament actual tan sols apeça sense solucionar el problema.

- Com veus aquest DIJOURS BO?

Sempre anirà bé. Es una tradició de molts d'anys.

- Vols dir res més?.

Sí. Sobre el projecte de l'autopista, voldria dir que el pagés no va en

contra del progrés. Nosaltres acceptam que es millorin les carreteres, sense, emperò, destrossar les finques. Creim que tan sols s'ha d'eixamplar la carretera d'Inca a Ciutat i s'han de pagar adequadament els trossos de finques expropiades, els danys i perjudicis.

Finalment voldria dir que a Mallorca cobrim un 40% de les necessitats, la qual cosa vol dir que hi ha una sèrie de comerciants que controlen el mercat de l'illa. L'únic sobrant és l'ametlla, la patata i les garroves.

Antoni Armengol

BASES ESPECIFIQUES

PREMI DE NARRATIVA HUMORÍSTICA "PERE FERREGUI"

- 1.—Podrán participar tots els autors que presentin contarelles originals i inèdites escrites en català, mecanografiades a doble espai per una sola cara, amb una extensió mínima de tres folis i màxima de deu.
- 2.—El tema de la narració serà lliure, sempre que contengui un caire humorístic.

PREMIS

- 1er.—75.000 ptes. i Trinxet commemoratiu.
Accésit.—25.000 pts. i Trinxet commemoratiu.

BASES GENERALS

- 1.—Cada treball, per triplicat, es lliurarà personalment o s'enviarà per correu

certificat al Negociat de Cultura de l'Ajuntament de Consell, Plaça Major, 2, Consell, indicant el premi en concret al qual concorre. Es presentaran signats amb el nom de l'autor o bé amb un lema; en aquest darrer cas, s'adjuntarà un sobre tancat que contendrà el nom i l'adreça del participant.

- 2.—La data de termini de presentació d'originals serà el 25 de Decembre de 1986.
- 3.—Els jurats dels diferents premis estaran presidits pel senyor Batle o persona a la qual delegui.
- 4.—El veredict dels distints jurats, que podran declarar desert qualsevol dels premis, serà inapel·lable i es farà públic al decurs de la festa que tindrà lloc el dia 17 de gener de 1987, festivitat de Sant Antoni Abat.
- 5.—Podran participar totes aquelles persones que ho desitgin i amb el nombre de treballs que vulguin, sempre que siguin presentats en tamany foli i mecanografiats a doble espai per una sola cara.
- 6.—L'Ajuntament es reserva els drets de publicació dels treballs premiats, durant un any. Els treballs no premiats podran ésser retirats dins el termini de dos mesos després del veredict.
- 7.—La participació al Certamen Literari "Vila de Consell" pressuposa l'acceptació d'aquestes bases i de les normes complementàries que es dictin.

II CERTAMEN LITERARI VILA DE CONSELL

II PREMI DE NARRATIVA HUMORÍSTICA "PERE FERREGUI"

BIEL PIERAS SALOM

CRONISTA

Fitxa personal:

Nom complet i malnom: Gabriel Pieras Salom de "Can Pieras".

Data i lloc de naixement: Inca, 6 de Gener del 1942.

Domicili actual: Gran Via Colon, 164 (Inca).

Procedència geogràfica i ocupació dels pares: De pare inquer i de mare Llosetina. El pare treballava en el Registre i la mare estava a casa.

Nombre de germans: 3 germanes.

Estudis: Magisteri, Diplomant en psicologia i curssets de català a l'O.C.B.

Ocupació professional: Ensenyança.

Altres ocupacions: Investigador, Arxiver Parroquial, Cronista d'Inca, conferenciant. Treball en el Setmanari "Dijous" des del 73, Ràdio Balear, col·labora en distintes revistes, etc...

Lloc de residència: Inca.

Data de matrimoni: 1969.

Procedència geogràfica i ocupació del cònjuge: Inca. Administrativa.

Fills: dos fills de 16 i 12 anys.

Política: No se sent identificat amb cap partit.

Religió: Catòlic i practicant.

En Biel Pieras és un personatge inquer que

durant tota la seva vida s'ha dedicat a la investigació i a l'ensenyança. Molts d'anys consagrat a l'estudi de la ciutat d'Inca. Coneix pam per pam la cultura dels nostres avantpassats, i sens dubte, mereix tota la nostra consideració i respecte.

Jo el vaig conèixer quan feiem feina plegats a la revista Nova Joventut, del que per cert en guardam uns bons records. No s'ha cansat mai; i si s'ha desmoralitzat, ha sabut seguir endavant, a pesar de les diversitats que hi pot haver quan un investiga.

Quan parl amb ell, not un entusiasme encisador. Les seves paraules brollen de la seva boca amb veu d'enyorança, evocant la seva infància.

"De petit, replegava tot allò que em venia a les meves mans. Quan tenia dotze anys vaig començar a guardar revistes, premsa, estampes (que per cert en tenc moltes). Als 18 anys ja m'agradava investigar, estudiar història; era una necessitat interior i els llibres m'ajudaren a conèixer les meves primeres curiositats".

No s'atura de parlar. Em conta coses i més coses. Acomodats al sofà del seu despatx em mostra llibres d'història que comenta amb apassionament.

- Biel, quan sortirà la Història d'Inca?.

- El dia 15 de novembre d'enguany sortirà una breu història d'Inca; millor dit, una aproximació a la Història d'Inca. Tindrà unes 125 pàgines. Crec que el poble ho demanava. També està previst

que es comenci a fer feina per a treure a llum els set toms que podria tenir la història completa. Els segles XIV i XVIII estan pràcticament fets.

Seguim conversant en el silenci de la nit. Tot és pau i tranquil·litat. Les nostres aspiracions s'harmonitzen, pensam el mateix: Entre tots hem de fer poble.

- Quina és la teva feina com arxiver?.

- L'any 1976, l'Arxiu de Santa Maria la Major estava tot desordenat, ple de pols i sense catalogar. Una joia arraconada sense vida i soterrada. Ara està catalogat i ben ordenat. Cada dimecres està obert al públic de 6 a 8 del capvespre. Durant l'any són moltes les persones que hi vénen per investigar. Referent a l'Arxiu Municipal ja és a la Casa de Cultura on esper posar al dia el catàleg existent.

- Una de les teves alegries com a investigador és haver estat nomenat cronista oficial. Què és ser cronista?.

- Un sempre està content com veu que pot servir i treballar pel seu poble. El dia 28 de gener del 1986 m'assignaren el càrrec de Cronista Oficial de la ciutat d'Inca. Esper honorar aquest càrrec i estar al servei d'aquell qui me necessita. Un cronista és el qui cronica el poble cada dia, un assessor històric, un col·laborador.

- Biel, per què Inca és tan difícil de motivar?.

- Jo crec que som massa individualistes. Es fa necessari agermanar totes les entitats inqueres.

Abans de la guerra civil el poble d'Inca respirava un ambient "cultural" que ara no es nota tant. És un fet sociològic digne d'estudiar. Hem de despertar; no és temps de restar aturats. Repleguem les nostres forces i tots junts caminem plegats.

- Què és per tu el Dijous Bo?.

La diada per excel·lència. El "Dijous Bo" fa poble. Tal volta li donaria un caire més cultural

on la gent hi participàs més.

Seguim conversant. M'explica que és un poeta frustrat. Em llegeix poesies plenes de melangia, d'optimisme, d'esperança, de tristor. És una necessitat vital que ha cultivat amb delicadesa.

"Per què no he de ser gavina

per volar damunt la mar?.

Per què me falten les ales per poder-me passejar

per damunt les belles ones de la mar de color blau?.

Per què m'heu fet de carn viva o de llenyam devorat?.

Perquè me falten les fulles tremoloses i sense onar?.

Per què me falten ulls blaus

i nets, i sempre han de plorar?.

Per què me sent pasta bamba?.

Per què m'heu fet tan sincer?.

Sí, jo voldria ser pedra,

pedra forta del torrent,

Per què, Senyor?.

Per què, amor?.

Per què?.

Dins la pau del silenci nocturn, un s'hi està bé.

Bona nit, Biel.

Bernat Forteza

jaime estrany

equips para oficines

Babe Llompart, 79 Tel. 501510

INCA - Mallorca

N.º 44 491200

DISTRIBUIDOR
OFICIAL

RICOH

COPIADORAS

HERMES

RESCRITURA ELECTRONICA

mobil linea, s. l.

MUNICIPI D'INCA

S'ESCAIRE DISCOTECA
INCA

discoteca
s'escaire

ABIERTO CADA DIA

BAJOS "BAR SA PUNTA" C/ RENTADORS S/N

LLORENÇ VIVES I MIR
ANTONI VIVES I MIR

ASSEGURANCES

ASSESSORAMENT
ECONOMIC, CONTABLE
I FISCAL

CARRER MAJOR, 20
TELÈFON 50 49 00 - INCA

vall

Hem creu que pel DIJOUS 30 i a pocs mesos de les eleccions municipals és el moment oportú de fer un balanç de la gestió del nostre Ajuntament. Per això hem entrevistat els portaveus dels distints partits polítics que formen part del

Consistori Inquer:

Antoni Pons, Batle d'Inca, per UM., Carles Cañellas, per AP., Mariano Bonilla, pel PSOE., Pere Rayó pel PSM. i Ramon Figuerola per UPI.

Els nostres regidors opinen

A.P.

1.- Com veu la feina d'aquest Ajuntament?.

2.- Com es presenta de cara al futur aquest any electoral?.

1.- La verdad es que no he visto ninguna labor, pese a tener una mayoría total y absoluta. Así pues no cabe excusarse en compromisos ni faltas de apoyo por parte de coaligados. Y si pasamos revista a las realizaciones importantes de Inca veremos que son nulas. La Casa Consistorial la inició el pasado Consistorio. El Plan General de Urbanismo está prácticamente donde lo dejó el Sr. Patiño y

la actual mayoría es incapaz de llevar adelante el Plan que han aprobado inicialmente y transpasarán el muerto al próximo Consistorio. La ampliación del Cementerio y la conducción del agua del pozo de Son Fiol también se realizarán en el próximo Consistorio. Almogávares, Santo Domingo y la Gran Vía otros tantos proyectos que no pasan de ahí. Y el Polígono Industrial, pero existe realmente tal Polígono?.

Dice el refrán que todo hombre que quiera pasar a la historia debe sembrar un árbol, tener un hijo o escribir un libro. La actual mayoría se ha declinado claramente por la primera opción. Árboles y plantas por todo Inca y por si no fuera suficiente dos olivos milenarios, a la sombra tutelar de la nueva BANDERA de Inca, parto brillante de la folklórica mente de nuestro insigne Alcalde.

2.- El año que se avecina va a ser un año difícil para todos los partidos. Las elecciones se presentan difíciles y reñidas, con un abanico de participantes que complica todavía más la situación. Ante tales perspectivas sólo cabe una opción: TRABAJAR DURO.

La suerte es de quien la persigue. Nuestro partido es optimista ante este futuro incierto.

P.S.M.

1.-¿Com veu la labor d'aquest Ajuntament?.

Aquest ajuntament ha estat governat per Unió Mallorquina, que té la majoria municipal, i globalment creim que la seva tasca ha estat deficient. En línies molt generals podríem parlar d'improvisació i manca d'estudis seriosos per solucionar els problemes més greus que té plantejats el municipi i la recerca d'un protagonisme personal que sovint no beneficia al poble. Creim que les deficiències més grosses es troben en la infraestructura i serveis de la ciutat, sense oblidar que s'ha fet molt poca política cul-

tural efectiva i de base i que no es pot parlar en cap moment de normalització lingüística a l'Ajuntament.

2. Com es presenta de cara al futur aquest any electoral?

Amb grans esperances. Confiam en que el poble d'Inca entendrà que es necessària la nostra presència. El Partit Socialista de Mallorca s'ofereix per treballar amb honradesa perquè Inca sigui més autèntica i contribuir a solucionar els grans problemes que té la ciutat. Pensam presentar-nos a les eleccions municipals. De fet s'està treballant en l'elaboració del programa electoral i creim que pot augmentar la presència nacionalista en el consistori.

Signat: Pere Rayó

P.S.M. - Esquerra Nacionalista

P.S.O.E.

COM VEU LA FEINA D'AQUEST AJUNTAMENT?

Es una pregunta molt ampla i que lògicament es deu referir a un període igualment llarg de temps. Es a dir, a la gestió realitzada per la Majoria Conservadora que governa el nostre Ajuntament d'ençà el 1983.

Aquesta ha estat una gestió ineficaç, incoherent, d'esquena a la realitat i a les necessitats de la nostra ciutat. Ha estat i és una política folklorista i interessada. Ha esdevingut la seva actuació municipal una trama efectista, una política d'un somris i un toquet a l'esquena. En definitiva, no ha estat una actuació de solucions reals ni realistes d'Inca, per Inca i per a Inca.

Per no donar una resposta massa llarga ni feixuga, ens limitarem a repassar ràpidament alguns aspectes de les competències municipals.

L'àrea de serveis ha resultat deficient, costosa i ineficaç. Segueix sense solució definitiva l'abastiment d'aigua potable. Nogensmenys, les taxes per aquest concepte s'han reestructurat i augmentat de manera considerable. Augment que suposarà un luxe satisfer les necessitats mínimes d'utilització de l'aigua necessària per a la llar.

Disposam d'un servei de recollida de fems deficient i molt car. Els contenidors són vells i mancats de la més mínima higiene; la netedat dels mercats defectuosa i lenta.

El servei d'escorxadors és obsolet, amb greus deficiències i que no satisfà les necessitats dels usuaris.

El mercat es troba en un estat lamentable. No se'l va retre ni s'obté d'ell la rendabilitat aconsellable.

La depuradora funciona sense la previsió mínima de recanvis. Són conegudes les males olors de fa dos estius degut a la manca de previsió i la ineficàcia del regidor de torn.

Si parlam del tema urbanístic, tampoc no sembla ésser gaire brillant la gestió. Carrers en mal estat; l'anivellament dels clots de mala qualitat, que no ha durat massa i el temps que ha durat els peatons patien els inconvenients del quitrà sempre bla. Què dir dels parcs!. I de les pasteres?.

Especial atenció mereixen el Polígon Industrial i el Pla General d'Ordenació Urbana.

Quant el primer, s'ha retardat la posada en acció amb el consegüent perjudici en no disposar de sòl industrial i amb això destorbar el desenvolupament industrial a la nostra ciutat; a més del car que resultarà instal·lar-se en el polígon.

El Pla General és un pla inviable que no contempla la realitat econòmica, social i cultural d'Inca. La seva posada en marxa suposarà un endeutament impossible de superar per la hisenda municipal. Tampoc no suposarà la recuperació i projecció de la idiosincràcia històrica i industrial, ni la solució a la problemàtica urbanística existent en el nostre poble.

Envers l'aspecte cultural s'ha desatès la joventut; s'ha discriminat als nostres majors a l'hora de donar accés a la utilització dels locals municipals, afavorint desconsiderablement a sectors propers a la línia partidista de la majoria municipal; s'ha tractat desigualment als grups cultural segons les proximitats o llunyanies a la Unió Mallorquina, etc...

Crida poderosament l'atenció la manca de sensibilitat, recolzament a l'hora de potenciar la Normalització Lingüística.

Mereix esment, també, el folklorisme de la creació d'una bandera de dubtosa legitimitat històrica, relegat a segon terme l'escut d'Inca, el qual sí té un arrelament i profundes arrels històriques.

Podem seguir fent un repàs a tots i cadascun dels aspectes municipals, però això esdevindria prolix. No obstant, podríem seguir esmentant el poc o res que s'ha fet en el camp de la sanitat, de la qualitat de l'aigua potable, dels serveis socials i assistencials, del tràfic, del consum, etc...

Han estat, doncs, quatre anys d'ineficàcia, quatre anys perduts per a la ciutat d'Inca, quatre anys de desil·lusió i desencant per als nostres ciutadans.

COM ES PRESENTA DE CARA AL FUTUR AQUEST ANY ELECTORAL?.

No es diferencia gaire

dels anys anteriors. Nosaltres seguirem treballant amb il·lusió, entusiasme i esperança. Treballam amb rigor i intentam de portar criteris i solucions als problemes de la nostra ciutat.

Lògicament és un any en què es perfilen i es fan els darrers retocs al programa electoral, un programa electoral elaborat amb rigor, il·lusió i que aporta solucions eficaces a la problemàtica inquera.

També és el moment de perfilar els últims retocs a la llista electoral, la qual esperam que agradi i alhora obtingui la confiança dels ciutadans d'Inca.

Es un any que escometem, doncs, amb entusiasme, il·lusió i feina.

Mariano Bonilla Domínguez

Portaveu del Grup Municipal Socialista-PSOE.

U.P.I.

COM VEU LA FEINA D'AQUEST AJUNTAMENT?.

Sense entrar en grans anàlisis, de manera concreta, pens que la lentitud en tot ha estat el fenomen dominant al llarg

d'aquests quatre anys que duim de consistori.

- Lentitud en resoldre problemes d'infraestructura.

- Lentitud en realitzacions de vital importància urbanística.

- Lentitud en posar al dia els controls precisos de coneixença de la realitat d'una ciutat, per a aplicar després una determinada política.

- Lentitud en resoldre els problemes decisius dels ciutadans.

La nota contrastant ha estat la rapidesa amb què sovint ha sorprès a la resta de forces polítiques de l'oposició el grup majoritari d'Unió Mallorquina, sobretot amb les seves ànsies de folklor i protocol, amb intents de suplir una seriosa i callada labor municipal mitjançant actituds falsament rellevants, com solen ésser els homenatges, invents de banderes, germanors artificials amb les altres ciutats, etc...

La conducció de les aigües potables a Inca des de Son Fiol segueix sense realitzar-se.

El Pla General d'Ordenació Urbana pels pèls acaba quasi amb l'actual legislatura.

No podem qualificar aquesta gestió municipal com nefasta ni com brillant. Li ha mancat motor polític innovador. La simple gestió administrativa ha estat el normal desenvolupament d'una política municipal inexistente com a tal.

COM ES PRESENTA DE CARA AL FUTUR AQUEST ANY ELECTORAL?

Pens que no sóc el més indicat per a opinar sobre aquest tema. Pel que em pertoca seguiré recolzant allò que més convengui a Inca i corregint o oposant-me al que cregui que no és el millor per a la nostra ciutat.

No obstant a títol individual he de manifestar el meu desig de no continuar, després de gairebé vuit anys de col·laboració en l'Ajuntament d'Inca, des de les meves modestes possibilitats i deixar pas a altres

persones que millorant les meves condicions aportaran de segur la seva capacitat per bé del poble.

Segons el meu judici Inca com poble té una majoria de progrés, mal canalitzada electoralment parlant, que és la base d'una necessària unitat d'acció des de les formacions polítiques afins en programes municipals, la qual cosa és l'única alternativa al treball seriós i necessari per a l'Ajuntament d'Inca.

Ramon Figuerola.

Portaveu d'UPI.

Coordinen:

Antoni Armengol
Imma. Cortès
Francesca Cortès
Xesc Dalmau

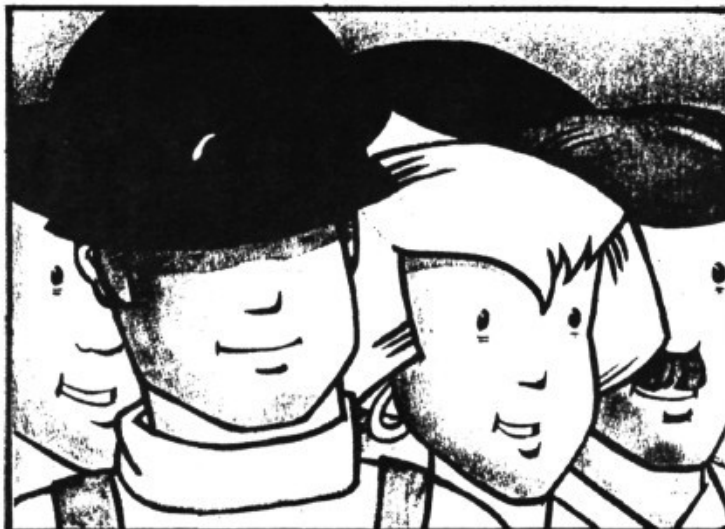
OBRA CULTURAL BALEAR

APARTAT DE CORREUS 156

INCA

*

ELECCIONS SINDICALS

El procés electoral sindical del 1.986, quart dels realitzats al nostre país d'ençà el 1.978, s'ha posat a rodolar oficialment l'1 d'octubre de 1.986, amb l'aprovació pel Consell de Ministres del 13 de Juny i dels Reials Decrets que el regulen.

Els més de sis milions de treballadors afectats per aquestes eleccions (als qui aquest any s'hi afegiren prop de un milió més que tenen la seva plaça en l'Administració Pública i que elegiran per primera vegada llurs representants) decidiran amb llur vot quina pràctica sindical i quin model de relacions laborals seran les que marquin el camí al llarg dels propers quatre anys.

Les eleccions sindicals esdevenen l'ocasió perquè els treballadors puguin elegir els companys que hauran de representar llurs interessos davant dels empresaris, davant de les institucions de l'ad-

ministració pública i a d'altres llocs on la veu del treballador té dret a ésser escoltada.

Cal esmentar la L.O.L.S. (Llei Orgànica de Llibertat Sindical) i les modificacions introduïdes en l'Estatut dels Treballadors, aconseguint que aqueixes siguin més racionals, més democràtiques i sindicalitzant molt més el procés electoral a través de la presentació de llistes tancades o sindicals, en les empreses de més de 50 treballadors.

De la L.O.L.S. es deriven tot una sèrie de competències vitals per a la pràctica i el desenvolupament d'una central sindical, marcant alhora els mecanismes que configuren en el nostre país un moviment sindical nucleat i enfortit. Segons l'esmentada llei només els sindicats més representatius tenen garantida la seva presència en la negociació col·lectiva, en la representació institucional, el seu accés al patrimoni sindi-

cal acaramullat...

Seria un greu error desentendre's i no participar; la passivitat i el desinterés menen, en definitiva, a perdre l'ocasió d'ésser tingut en compte.

Per tant les eleccions sindicals són un acte de responsabilitat personal i col·lectiva. Participant-hi els treballadors tindran l'ocasió real de fer valer amb eficàcia llurs aspiracions d'unes millores condicions de vida i treball i una qualitat de vida d'acord amb el temps que vivim.

En el proper número INCA REVISTA donarà una ampla informació dels resultats de les eleccions sindicals que s'estan desenvolupant en l'actualitat.

Francesc Dalmau.

BLANC DECORACIÓ S.A.

C/ JAUME ARMENGOL 80 T. 505456

• MOQUETES • SOROS •
• PINTURA • PAPERS •

VIAJES ANTIBES

G. A. T. 579

C/. Obispo Llompart, 40 - Tels. (971) 50 43 11 - 50 43 50

Galerías Moll Vell - INCA (Mallorca)

LES OFRECE:

- = Venta de billetes de Iberia y Transmediterranea.
- = Reservas de hoteles, charters, coches de alquiler, etc...

VIAJES ANTIBES

SU AGENCIA DE VIAJES EN
INCA Y COMARCA

Cooperativa Pagesa de Mallorca

Avinguda dels Reis Catòlics, 53

INCA Mallorca

Tel 503124

*Clavells
can Llorenç Rigo*

Carretera Palma Inca
Telèfon - 50 46 90

AGENCIA SEGUROS GENERALES

FCO MULET ♦ MIGUEL PERELLO ♦ JUAN MARTORELL

- ♦ PENSIONES DE JUBILACION
- ♦ VIDA
- ♦ ACCIDENTES
- ♦ VEHICULOS

Inca

Carrer del Bisbe Llompart, 40-1ª

(tf: 50 43 50)

LLubi

Carrer de San Felio, 66 (tf: 52 22 48)

CAIXA RURAL
PROVINCIAL DE BALEARS

ASOCIADA AL BANCO DE CREDITO AGRICOLA

SERVEIS CENTRALS

Palma de Mallorca Gran Via Antena, 1 Polígono S. Costelló 20 77 00-82

OFICINA PRINCIPAL

Palma de Mallorca Plaça Major, 11

21 00 67

DELEGACIONS A MALLORCA

Campos del Port	c. Cruz, 13	85 03 74
San Felio	c. Espinola, 14	54 08 58
Porrius	c. L'Almoina, 31	64 71 05
Manacor	Pça. Eusebio Lladó, 5	38 30 12
Felanitx	c. Miquel Bordoy, 8	38 03 62
Son Carrió	c. Miquel Alcover, 22	38 30 13

DELEGACIONS A EIVISSA

Eivissa	c. Isidor Macabich, 45	30 45 08
S. Eulalia del Rio	c. del Mar, s/n.	33 08 85

DELEGACIÓ A MENORCA

Mercadal	c. Dr. Llançà, 54	37 50 30
----------	-------------------	----------

Entrevista al President Associació de comerciants

ES NECESSARIA LA UNIO DE TOTS ELS COMERCIANTS DAVANT LA CRISI ECONOMICA I DAVANT ELS HIPERMERCATS

ENTREVISTA AMB EL SENYOR GARCIA, PRESIDENT DE L'ASSOCIACIÓ DE COMERCIANTS D'INCA

- Quan es va crear l'Associació i amb quina finalitat?

L'Associació es va crear l'any 1.979, si bé estatutàriament fou l'any 1.982. Va néixer amb una finalitat principal: Fomentar i reanimar les Fires amb una sèrie d'actes i publicitat per aconseguir una major aflluència de públic.

- Què hi manca a les Fires d'Inca?. Tal vegada unes exposicions de tipus industrial?. No seria interessant dedicar una de

les fires a la indústria de la pell?.

Aquest punt ja s'havia pensat. Però no hem d'oblidar que la gran exposició es du a terme el DIJOUS BO i que les Fires duren tres diumenges. És molt de temps per exposar.

- Com veu la situació econòmica d'Inca, i més en concret en el comerç?.

Sempre ens queixam. No sé si hem arribat al fons de la crisi, però certament aquest any és molt difícil i s'han d'adoptar solucions conjuntes o per separat. Mai quedar-se aturat a veure què passarà.

- Darrerament a distints llocs de Mallorca van sorgint hipermercats. No creu que aquest fet pot ésser la causa de la ruïna del petit comerç?.

En part ho he contestat a la pregunta anterior. La proliferació d'aquests hipers es degut a les solucions que empreses importants van donant a fi que les xifres del negoci no baixin i continuïn augmentant. A Inca es cerca un solar per a poder fer un hipermercat. Si els comerciants estàssim units crec que els podríem anticipar-nos.

- Es partidari de crear zones peatonals a Inca?

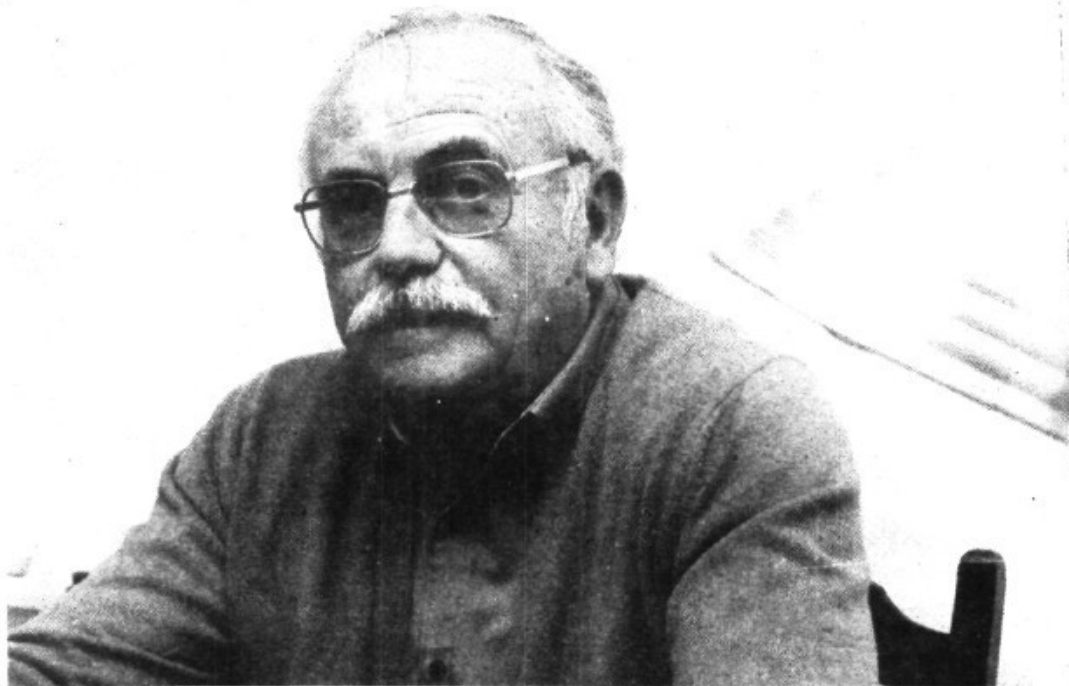
Tenen les seves avantatges i els seus inconvenients. Les avantatges tan sols són per al públic que no li agrada el truí. Els inconvenients són per als comerciants, doncs no hem d'oblidar que anam a prendre cafè amb el cotxe; això implica que molts de clients es perdin per no tenir la comoditat d'estacionar el cotxe. Per això, tan sols sóc partidari de zones peatonals en llocs molt especials.

- Finalment ens podria dir com van les relacions entre l'Associació i l'Ajuntament. S'han solucionat ja els problemes del mercat del dijous i les Ordenances Sanitàries?.

Les relacions Associació-Ajuntament són excel·lents. La solució del mercat del dijous és difícil. No es pot tenir contents als comerciants i als placers a la vegada.

A la normativa Sanitària es va cercar una solució perquè pogués estar en vigor, no sé si hi està.

Baltasar Tortella

La Generació perduda

Era gairebé de nit, i en Baltasar ja m'esperava al llindar del portal. Un mar d'un gris profund s'estenia pel cel com un licor estrany i, a través d'aquella grisor, un vent suau anava empenyent peresosament núvols foscos d'una tardor que se'ns escapolia de mica en mica. Un poc més tard el carrer major estaria solitari, i la quietud, només trencada adesiara per l'estridència d'alguna moto, esdevindria una mena de renou pertinaç, però agradable, com el soroll d'uns peus inquietos en trepitjar la molsa vellutada pels llocs on sol lliscar una llum pastosa que clapa la fosca natural.

En Baltasar va deixar que li feiés de guia. Vàrem fer uns passos ràpids sense dir res. Vàrem creuar el local de la farmàcia i ens adreçàrem al laboratori que dóna al carrer dels Hostals.

Asseguts a sengles taburets, la conversa s'inicià fàcil, lleugera com un paper de fumar. En Baltasar es bellugava sovint en l'incòmode seient, gronxava les cames i s'esguardava el voltant.

Fou precisament ell que esqueixà l'incipient silenci. Neguitós, es va treure un paper de la butxaca, el desplega i me'l lliurà mentre m'explicava el seu contingut. Es tractava d'un document que porta a l'encapçalament la data del 5 de juny de 1.936, quasi bé un mes abans d'esclatar la guerra civil.

-L'estim d'una manera molt especial, aquest paper - em diu amb un xic d'emoció - És una felicitació de N'Antoni Mateu i Ferrer, aleshores President de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament d'Inca.

Tot d'una me'n vaig adonar que l'havia servat com si fóra un tresor, aquell document.

En Baltasar fou un excel·lent estudiant, però la guerra civil li va trencar el camí, un esdevenidor segurament brillant. Pertany, doncs, a la generació perduda.

-L'Ajuntament republicà d'Inca pagava els estudis als estudiants que servien i no posseïen mitjans econòmics - respirà a fons - N'Antoni Mateu fou un ser excepcional. Esperava de tots nosaltres, dels bons estudiants que sortíem de les classes populars, que arribàssim a ser universitaris, perquè era el primer pas per formar polítics per a l'esquerra. És evident que ell estirava cap a ca seva, cap al seu partit, l'Esquerra Republicana.

AYUNTAMIENTO DE INCA
COMISIÓN CULTURA

Inca 5 de Junio de 1936.
Sr. D. *Baltasar Gornés*

Vista la calificación obtenida por V. en los pasados exámenes, como Presidente de la Comisión de Cultura de este Ayuntamiento, tengo la satisfacción de felicitarle efusivamente, esperando en el futuro tan brillante actuación como en los presentes.
No dudando proseguirá sus estudios para terminar la tarea emprendida, queda de V. suyo affmo. B. S. G. S. M.

Mateu

El laboratori on conversàvem dos bons amics és més aviat petit, fosc, perquè només hi ha una sola finestra, i prop d'ella hi ha un fester d'eines i aparells de farmàcia que ja han passat a la història. Les parets enrajolades fins als dos metres d'altura, emblanquinades la resta fins al sòtil, reflexen la llum pobra d'un neó. Al fons, així com un hom entra, a mà dreta, hi ha un vell autoclau, una antigalla per a esterilitzar material de laboratori, negre com el carbó i força ben conservat.

En Baltasar és un home xerrador, obert, que no s'està de dir les coses pel seu nom.

- Vaig estudiar el batxillerat a l'Institut de Batxillerat d'Inca, a Sant Domingo - recordà amb veu alta, amb precisió gairebé matemàtica -. Els matins anàvem a l'Institut i els capvespres a cal senyor Fornés.

El vaig tallar per preguntar-li si es tractava del senyor Fornés que vivia al capdavall del carrer de Sa Mostra.

- Sí, el mateix - em va dir -. Fou depurat pel Moviment. Va patir molt. Era d'Esquerra Republicana. Un mestre excel·lent.

Vàrem fer silenci una breu estona. Tot d'una en Baltasar va agafar el fil del passat.

- Doncs, sí, l'Ajuntament republicà ens pagava els llibres de text. Amb gran tristesa record aquell 18 de juliol del 1.936 quan de l'Ajuntament, ja franquista, vingueren a requisar-me els llibres de text. No l'oblidaré mai aquell moment que em mostrava com seria el futur per a mi. - Restà una mica pensatiu, es bellugà i seguí - L'Ajuntament d'Inca, a través de la Comissió de Cultura, també pagava excursions educatives als estudiants. Fou un Ajuntament model, també des del punt de vista social.

- Just l'actual - li vaig dir irònicament.

No contestà, però significativament s'endugué les mans al cap.

- Vares conèixer en Francesc de Sales Aguiló? - li vaig preguntar.

No el vaig haver de conèixer! - s'exclamà -. Era aleshores

el director de l'Institut. M'examinà i amb ell vaig obtenir Matrícula d'Honor gratuïta, per això la felicitació d'en Mateu. Ton pare també hi feia classe a l'Institut d'Inca, de Física i Química, però als cursos superiors. Jo ja no el vaig tenir de professor perquè s'esdevingué la guerra civil i em tallà d'arrel els estudis.

El record de mon pare em sobtà, tant que crec que una llússor delatadora impregnà les meves pupil·les.

- Sí - vaig dir, no pudent evitar un to d'emoció continguda - mon pare va fer classe a l'Institut de la República. Era molt amic d'en Francesc de Sales Aguiló, un nacionalista d'arrel. El varen molestar ferm a mon pare durant els primers anys del franquisme per haver fet classe a aquell Institut. Però parlem de tu - li vaig dir - Recordes alguns companys d'estudis?.

- Sí, però en especial na Margarida Gornés, matrícula d'honor gratuïta, un fora de sèrie - sentencià - No sé que se n'ha fet d'ella. Han passat tants d'anys ...

En Baltasar somrigué vagament i paladejà els mots.

- Ara en fa 50 anys de la guerra civil... - vaig fer, tot esperant la resposta escaient a aquell estímul.

- Sí - afirmà - El seu record em produeix una impressió impossible d'esborrar, encara que jo era un al·lot llaavors. Nosaltres, la meua família, ho passàrem molt malament. Els germans de mon pare i els de ma mare eren de la UGT. Foren condemnats a treballs forçats. Varen fer la carretera d'Alcúdia al Port de Pollença - descansà un xic - Aquell 18 de juliol del 1.936... Moltes famílies inquieres fugien al camp. Havien mort un home a la carretera i la gent anava regirada. Els avions republicans bombardejaven Inca, però aquell home va morir a conseqüències d'un tret de morter dels feixistes. També record les sirenes d'alarma, grups de milicians i falangistes que pasturaven a lloure, a la caça de la gent d'esquerra. Record també l'assassinat del senyor Garau, professor de l'Institut, natural de Campos...

Malgrat la tibantor del moment, un somris sarcàstic es dibuixà als llavis d'en Baltasar.

- Fixa't que mon pare i un oncle meu foren denunciats a les autoritats franquistes perquè, segons els denunciants, feien senyes als avions republicans, indicant els llocs on havien de llançar les bombes. T'imagines? - féu en Baltasar mirant-me fixament.

- Ton pare també era d'esquerres? - li vaig preguntar.

- Sí. El varen anar a cercar a una finca de terra, on ens havíem refugiat. Record com si fos ara quan aquells homes armats entraren dins la caseta. A mi em varen treure fora i em varen ordenar que em posàs de cara a la soca d'una figuera. De reüll vaig veure com s'en-duien mon pare.

Se m'havia adormit una cama de tant d'estar-me en la mateixa posició i quan vaig redreçar-me em pessigollejava com si dins els vasos hi tingués un formiguer.

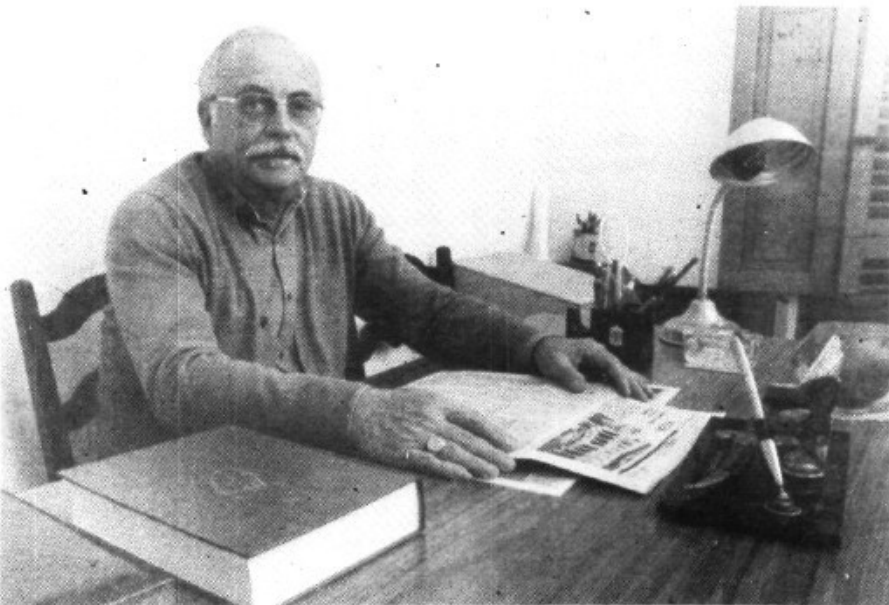
- La gent d'esquerra estava atemoritzada. Les morts d'en Fèlix Quesada del PSOE, d'en Buades, d'en París i tants d'al-

tres, sense judici, aplicant la "Ley de Fuga"... La rancúnia i les venjances era el pa de cada dia... - féu en Baltasar.

Mentre m'explicava que també varen assassinar el repartidor de la revista "Foc i Fum", vaig adonar-me que en Baltasar parlava amb un accent ben inquer. La seva veu era neta d'inflexions que adesiara poguessin delatar el seu interior, però al seu darrer, potser ben ocult, hi havia un to emocional i una punta d'ironia que li donava una personalitat inconfusible.

- Creus que s'ha d'oblidar tot això, la guerra? - li vaig preguntar a corre-cuita.

- No, de cap de les maneres. Jo diria que se n'ha de parlar més, s'ha de saber tot perquè pus mai més torni a passar. El record, la memòria, és el més transcendent de l'home. La gent jove ho ha de saber tot, res s'ha d'amagar - afirmà convençut.

En Baltasar Tortella va néixer a Inca. La guerra civil li va trencar els estudis i va haver d'incorporar-se a l'exèrcit com a forçós. Un cop acabat el servei militar va fer feina a can Fluxà.

- I durant 40 anys vàrem callar i lluitar per sobreviure - digué en Baltasar -. Després..., sí, després vaig fer

oposicions per entrar a l'Institut Nacional de Previsió, però la plaça ja era concedida abans dels exàmens. L'ocupà un fill d'un significat falangista inquer.

Ran de l'habitació on parlàvem, el renou que venia del carrer dels Hostals transpuava per una escletxa de la vidriera i a estones ens envaia com una mala cosa.

- Després passaren aquells 40 anys de silenci, com has dit tu, i morí el general Franco - li vaig dir.

- Sí - féu en Baltasar prenent-me la paraula - I jo em vaig afiliar a la UGT i al PSOE. Sóc fundador de l'agrupació socialista d'Inca, encara que sempre he estat a l'ombra.

- Per què al PSOE, tot i que et sents tan mallorquinista? - li vaig preguntar.

- Pensa que els meus oncles, tant de pare com de mare,

eren del PSOE i de la UGT. També el meu pare n'era simpatitzant. Supòs que va funcionar la memòria històrica - alenà a fons -. També perquè sé que l'única opció política que podia vèncer a la dreta era el partit socialista.

Davant del meu silenci en Baltasar opta per explicar-se més.

- Potser ho comprendràs més a través d'un fet real. Un dia a Palma, devora de les Avingudes, quan jo feia el servei militar a aviació, vaig veure passar un enterrament. Els endolats eren inquers i el difunt també, un germà de la que després seria la meva dona. Havia mort a les presons de Franco... Fou un significat militant de la UGT i del PSOE. Comprends per què l'estimo, aquest partit?

- Sí, sí. Evident- vaig dir.

- Mira, Jaume- em va dir en Baltasar- el dia que el PSOE guanyà les eleccions generals del 1982 per primera vegada, no vaig poder evitar un plor d'alegria, recordant el passat.

- Parlem d'Inca, ara, si vols- li vaig dir-. Què penses de l'actual consistori amb majoria de centre-dreta, d'Unió Mallorca?

- Un desastre per al poble. No han fet res que fos una necessitat, sinó obres supèrflues, que es veuen i que tenen un cert sentit electoralista. No han solucionat cap problema. Crec que tots hauríem de fer un esforç per presentar una sola llista socialista. Decantar el que separa els dos partits socialistes i mirar el que ens uneix. Mirar el bé del poble. Només així hi ha possibilitats reals de guanyar les properes eleccions municipals. Aconseguir el canvi que el consistori inquer necessita. Vull que que-

di clar que aquesta és la meva opinió personal.

- A Inca conviuen dues societats diferenciades: mallorquins i peninsulars, catalano-parlants i castellano-parlants. Què en penses tu d'això?

- Jo demanaria als castellano-parlants que fessin una mica d'esforç per a integrar-se amb nosaltres en una sola societat solidària i mallorquina. Crec que el PSOE és el partit idoni per a aconseguir-ho, això.

Vàrem parlar d'altres coses, divagàrem. En Baltasar afirmava que l'inquer ha deixat d'estimar Inca, que se'n desentén dels problemes i que tot d'una que pot fuig del seu poble. Tanmateix, en Baltasar s'estima més aquest present que el passat. Pensa que el PSOE ha governat bé. Que val la pena haver governat tots aquests anys perquè les coses han començat a canviar.

- Baltasar, ets cristià?

- Sí, sóc cristià, practicant. Puc afirmar que el meu socialisme reforça el meu cristianisme- contestà sense dubtar-ho ni un instant.

- Què en penses de la mort, tu que l'has tinguda tan prop? La tems?- li vaig enflocar.

- Sí, jo la tem, la mort. Quan era al front, al davant dels meus companys morts, em

creia haver-la vençuda, la por a la mort. Però ara penses que la vida és massa valuosa per no temer-la, la mort.

Tot seguit li vaig comentar que tots els entrevistats eren cristians, independentment de llurs ideologies.

- No m'agrada parlar de la mort, sinó de la vida. De la pau, de la germanor, de la solidaritat, de la no-violència i de la justícia entre els homes- afirmà en Baltasar-. Però no veig gens clara aquesta joventut d'avui. La veig massa passota. Aquests joves haurien de pensar que ells són el demà, ells hauran de governar i construir un futur millor.

- Com veus la fesomia del nostre poble, la cara, comparant-lo amb la Inca del passat?- li vaig preguntar.

- L'han destrossada poc a poc. Penses que hi hauria d'haver més zones verdes, ben acurades. M'agradaria que Inca esdevingués una ciutat amb edificis de poca altura. Una ciutat més extensa i més baixa, més habitable.

- Tu que has treballat tants d'anys a la indústria del calçat, penses que en sortirem de l'actual crisi?

- La sabata inquera és bona i cara. No acaba de trobar el mercat adequat. Crec que li serà difícil obrir-se pas dins del Mercat Comú. No podem competir amb la sabata d'Itàlia- es deturà una estona, com si medités més els seus mots-. Crec que a la llarga Inca haurà de cercar un altre tipus d'indústria. Veig més futur en les manufactures de la pell. La crisi que pateix la sabata inquera és molt greu. Potser també la bijuteria podria ésser una bona sortida. Record que quan era al- lot se'n feia de bijuteria artesanal, a Inca.

El rellotge batejava com un cor malalt quan ens arribà l'hora del comiat. Erem al llinxar del portal del carrer Major, dempeus. Les taques de llum que s'espargia pel terra lluent s'espaiaven i s'enfosquien; les ombres s'inflaven fins que esdevenien formes enormes i bategants que semblaven

de vidre. Quan ens acomiadàrem, ben passades les 9 de la nit, en Baltasar va aprofitar per fer una queixa de l'Ajuntament d'Inca.

- Es tracta d'un problema que l'Ajuntament no sap o no vol solucionar. El renou de les motos al llarg del carrer del Barco han convertit aquest carrer en una pista de carreres. El renou es fa impunement a qualsevol hora del dia i de la nit. Els veïns hem fet un parell de denúncies a l'Ajuntament i ni tan sols s'han dignat a contestar-nos.

Jaume Armengol i Coll

Fotografia: M.A. Quetglas

jaime estrany

equips para oficina

Babe Llompert, 79 Tel. 501518

INCA - Mallorca

S.M.L. 479268

DISTRIBUIDOR
OFICIAL

RICOH

COPIADORAS

HERMES

ESCRITURA ELECTRONICA

mobel linea, s. l.

MUEBLES OFICINA

Pizzeria Cafeteria

STROMBOLI

Gran Via Calda, 24

INCA

Tel. 50 43 18

Guarderia Sol Txent

General Luque, 85 (esq. Torreta) - Tel. 50 02 23

INCA

BAR CA'N BIEL

TAPAS VARIADAS
Y BOCADILLOS

Capitán Cortés, 17 - Tel. 50 36 31 - Inca

Des del meu racó

La culpa és nostra

No fa gaire dies el parlament va aprovar el Decret de Normalització Lingüística presentat pel conseller Sr. Gilet. Es tracta d'un decret temerós, pobre i fins i tot amb greus connotacions de tipus conservador, és a dir, el fidel reflexe del partit que el promocionà. A pesar de tot això és ben clar que sempre és millor que no tenir res i així ho va entendre l'oposició que el va votar. Bé, ja tenim Decret. I ara que en fem senyor Gilet?

Així vull començar aquest racó que INCA REVISTA m'ofereix per tal de poder explicar el que jo pens sens cap mena d'intenció política, sinó únicament per trobar el caire adequat per tal de poder jutjar les coses sense apassionament però amb la mitjana claretat que les coses del nostre poble ens demanen.

De petit, i d'això fa ja molts anys, quan anava a l'escola, els frares ens feien parlar en castellà. Ja aleshores teníem una lluita per a poder parlar en l'idioma que ens era propi. Record com un dia, un frare que avui encara hi fa classe, ens va expulsar a un company i a mi, per no voler dir un parenostre en castellà.

Sé, perquè m'ho han contat, que les monges posaven multes en metàlic a les alumnes que

parlaven en una llengua que no fos la "del Imperio", inclús entre germanes i durant les hores de descans els hi estava prohibit.

Sé que tots tenim històries més o menys de terror i de cinema que fan posar la pell de gallina el sol fet de pensar en tornar-hi. Eren altres temps, altres governs i no saltres més petits.

Quan va arribar la democràcia, un govern elegit pel poble i mantingut pel poble, pareix que havia canviat les coses. Els carrers d'Inca es retolaren tal i com Déu mana, no hi ha tants noms de generals com hi havia. L'Ajuntament record que feia els certificats de residència en el nostre idioma, els comunicats i els programes de les festes. És estrany, que ara ja no sia així. I sols han passat des del primer consistori democràtic, després de la dictadura franquista, molts pocs dies. Sembla que són poques hores i ja no ho fan en la nostra llengua. Què ha passat? Per què aquest canvi?. Qui en té la culpa?

Aquí, a les illes Balears, la culpa és sols nostra. Cada poble té el que es mereix i nosaltres, la gent de Mallorca, no sabem, la seva immensa majoria, quina és la nostra identitat històrica. Com s'entén que amb una llei de Normalització Lin-

güística donin classes de preescolar professors que no parlen ni una paraula en el nostre idioma?. Com és possible que el Ministeri digui que no hi han diners per a les classes del nostre idioma a COU i a Segon Grau de F.P.?. Com és permet que els col·legis no ajudin a normalitzar una cosa que és tan nostra i, ben al contrari, els nins es trobin amb un xoc fort a l'hora de parlar amb els seus pares en una llengua després de sentir-ne una altra en boca de mestres que són nascuts al nostre poble o a les seves rondalles?. Per què no diuen des del Ministeri que no hi han diners per ensenyar la llengua castellana?. Per què no ho fem un any per a cada llengua i seria més just, encara que el disbarat fos idèntic?.

La resposta és tan clara com l'aigua que voldríem beure. No som capaços d'exigir al govern central el que ens correspon per història i per identitat. I el Govern ho té ben clar. El seu partit a les Illes vota a favor de la Normalització i al cap de pocs dies, des de Madrid presenten recurs. Què en saben a Madrid del nostre país?.

Senyor Gilet que fem amb el decret de Normalització Lingüística d'una llengua que és nostra?. Es que la comunitat Castellana ha hagut de

normalitzar res?. Doncs fem el mateix. El nostre poble és el qui ha de normalitzar. Però ja. Parlem sempre que volgüem tal i com parlen els nostres pares, padrins, fills i amics, en la nostra llengua. Respectem a la gent que s'identifica amb el país que els hi dóna treball, respectem els seus costums i la seva forma de parlar però per damunt de tot, aquí, a Mallorca, respectem i que tothom respecti la nostra identitat i les nostres arrels.

Aquesta és una pobre opinió de qui escriu, és l'única manera de què ens tractin com a un poble digne i no com a una sucursal de los Monegros, amb tot el meu respecte per a ells.

En Toni Llarg

cada poble llaura el seu futur

BAR LLABRES

ESPECIALITAT EN TAPES VARIADES

Plaça Santa Maria la Major

INCA

Instalaciones eléctricas y sanitarias

Redes en baja tensión

Aéreas y subterráneas

Estaciones transformadoras

Porteros eléctricos

Proyectos y presupuestos

**Eléctrica
Plandolit, S.A.**

Santiago Russiñol, 229

Tel. 50 16 48

Inca (Mallorca)

CALZADOS

Cunium, s.a.
INCA

C/. Canónigo Quetglas, 69 - Tel. 50 11 59 - INCA (Mallorca)

INCA EN EL SEGLE XIV

La ciutat d'Inca situada en un punt equidistant de les dues grans badies de Mallorca (Palma i Alcúdia), entre la muntanya i el pla, guarda la importància que determina la seva situació com a centre neuràlgic i punt de confluències de tots els camins que configuren la xarxa viària de l'illa.

Durant la dominació àrab a Mallorca, Inca era cap d'un ampli districte que comprenia els actuals termes d'Inca, Selva, Campanet, Sa Pobla, Muro, Llubí, Mancor, Lloseta i part de Binissalem.

Quan fou conquerida Mallorca per les tropes cristianes, Inca era la major alqueria de l'illa. El repartiment del terme d'Inca quedà d'aquesta manera:

	<u>Superfície</u>		<u>Mitjana</u>
<u>Alqueries</u>	<u>Jovades - Hectàrees</u>		<u>Sup.Ha.</u>
<u>PATRIMONI REIAL</u>			
59	406	4.600,80	77,97
<u>PATRIMONI DE L'INFANT D.PERE I ELS SEUS</u>			
9	47	533,92	59,32
<u>PATRIMONI DEL PABORDE DE TARRAGONA</u>			
5	75	852,04	170,40
<u>PATRIMONI DELS HOMES DE BARCELONA</u>			
28	267	3.033,12	108,32
<u>PATRIMONI MARSELLES</u>			
16	97,5	1.108,08	69,25
<u>PATRIMONI DE PERE MARTELL I BERENGUER DE MONREAL</u>			
3	20	227,20	75,73

A principis del segle XIV Inca adquireix la seva forma i extensió actuals, ja que es constitueixen els termes de Selva, Sa Pobla, Muro, Binissalem.

A partir de l'any 1.298, Inca es veu beneficiada en una sèrie de millores de servicis comunitaris, gràcies a les ORDINACIONS sobre la promoció econòmica i urbanística duta a terme per Jaume II de Mallorca. La part forana, a conseqüència de la conquesta de Mallorca, havia estat sotmesa en aspectes importants a Ciutat; poc a poc les viles forànees cerquen en constituir-se

en comunitat política, a fi d'assolir la seva pròpia autonomia.

La ciutat, nucli polític i econòmic, es governa segons el denominat règim de franquícia, instituït per Jaume I l'any 1.249. El poder executiu ho detenten sis jurats que són renovats en el seu càrrec cada any.

Aquestes circumstàncies polítiques i econòmiques determinaren el desenvolupament d'una estructura social molt dinàmica i oberta, integrada en la ciutat pels ciutadans, els cavallers, els mercaders i els menestrals. La part forana durant el segle XIV es va agrupar en tres estaments: major, mitjana i menor. Els eclesiàstics també constitueixen un estament, dotat d'un patrimoni econòmic i d'una influència política molt important.

Configuració urbana:

Les fonts que ens puguin donar una idea sobre la configuració urbana d'Inca en el segle XIV són quasi inexistent. Un plànol de Josep Barberi del segle passat i unes referències en el diccionari de Madoz: "componen el recinte d'Inca

780 cases, formant un llarg carrer, una plaça d'abastiment amb porxades ruïnoses (...) Quatre esglésies en les afores de la població que formen una figura d'una creu". Aquestes són les bases que ens permetran, de forma aproximada i hipotètica, juntament amb els morabatins, establir la configuració urbana d'Inca en el primer terç del segle XIV.

Analitzant els morabatins de l'any 1.329 i 1.336 s'observa una expansió urbana d'Inca en el número d'illetes.

Considerant els punts de referència bibliogràfica i les dades que obren en els morabatins, per a la confecció d'un hipotètic pla urbà d'Inca en el segle XIV, tindrem com a punts localitzables i que ens serviran d'eix:

- L'existència del Monestir de Sant Bartomeu.
- L'existència de l'Església Parroquial.

- L'existència de l'Hospital, prop de l'Església Parroquial.

- L'existència del Call.

- El convent de Sant Francesc.

Després d'estudiar el número d'illetes en el segle XIV, cal fer les següents puntualitzacions: Inca en el segle XIV va expandir la superfície urbana d'una forma extraordinària, la qual la convertia en una de les principals viles de Mallorca.

Anselm Ferretjans.

jaime estrany

equips para oficina

Babe Llompart, 79 Tel. 501510

INCA - Mallorca

B.M.L. 4297362

DISTRIBUIDOR
OFICIAL

RICOH

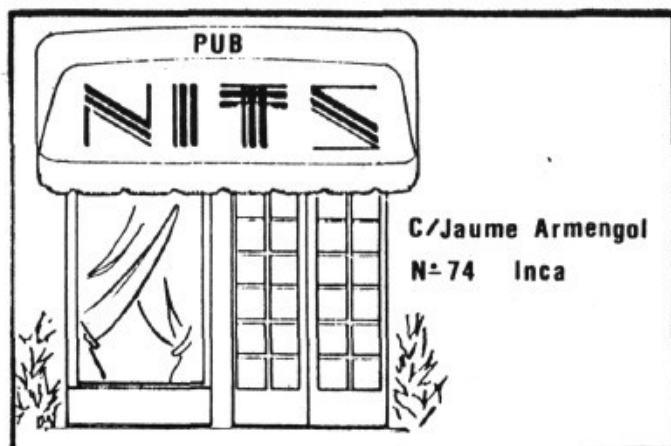
COPIADORAS

HERMES

ESCRITURA ELECTRONICA

mobel linea, s. l.

MUEBLES OFICINA

Celler Can Amer
bona cuina mallorquina

Carrer Miquel Duran

Inca

Coneguem la Nostre Llengua

En primer lloc vaig a transcriure literalment una carta que hem rebut a la secció CONEGUEM LA NOSTRA LLENGUA d'INCA REVISTA i que està signada per "un inquer curiós".

La carta és molt interessant, la seva lectura és viu reflexe de l'interés, més que simple curiositat, per saber més i conèixer la nostra llengua que té el seu autor.

"Amic Jaume: Crec que és prou important i interessant la pàgina cultural que estàs fent. Després d'haver llegit l'escrit sobre els barbarismes i mots manlevats, em suggereix les següents preguntes:

Tu dius que "water" s'ha admès al diccionari. No et pareix que aquest mot manlevat (anglicisme) és un neologisme superflu?. Com bé dius, tenim les paraules "lloc comú" i "excusat". No veig el motiu perquè hagim d'acceptar una altra paraula que sens dubte empobreix el nostre idioma. Els motius socials no han d'ésser raó per arraconar unes paraules que els nostres avantpassats empraren sense fer ús d'altres paraules estrangeres.

Una altra pregunta seria: ¿Quines són les raons per les quals alguns autors condemnin algunes paraules, i per tant, no són admeses, com "aguacat", "camilla", "gorrió", etc... en canvi altres autors no les condemnin?.

Agraït. Esper poder

satisfer la meua curiositat.

Un inquer curiós".

Amic, inquer curiós: la teua carta m'ha produït goig i admiració a la vegada. Intentaré respondre, sense voler dogmatitzar, solament fer un comentari documentat amb veu alta.

Contrariament al que tu dius, acceptant noves paraules no empobrim el nostre idioma, sinó que l'enriquim. Estic d'acord en què no es poden admetre paraules de forma anàrquica, ara sí que ho podem fer quan aquestes són admeses pels entesos i estudiosos. En aquest sentit ens hem de fiar d'autoritats reconegudes, tals com el Diccionari de Pompeu Fabra, el Diccionari de Llengua Catalana (Fundació Enciclopèdia Catalana), i sobretot, pel que fa a accepcions pròpies de Mallorca o de les Illes, el Diccionari Català-Valencià-Balear d'Alcover-Moll.

No obstant, a les meves afirmacions hi vull afegir que no és correcte admetre en l'ús quotidià noves paraules, encara que admeses, per novetat i esnobisme, arraconant les de sempre. Així, per exemple, no seria correcte emprar la paraula "water" en detriment i pèrdua de les paraules "lloc comú", o "excusat", normalitzades en temps recents. Tampoc, com dius a la carta, pot haver-hi motius socials per arraconar aquelles paraules que foren d'ús normal pels nostres padrins. En aquest

sentit estic totalment d'acord amb el que dius i pens que tots hi podem fer molt per recuperar aquests mots.

En relació a la segona pregunta: ¿quines són les raons per les quals alguns autors condemnin algunes paraules, en canvi altres autors no les condemnin?, crec que no hi ha raons per condemnar ni per admetre, excepte les que es dedueixen de la lectura i ús dels bons diccionaris.

Caldria, però, fer una distinció, com a punt de partida, entre paraules que són d'ús només a Balears (i a vegades a alguna illa o contrada de la mateixa illa), i aquelles que són d'ús només a Catalunya (i també amb diferències entre les distintes comarques). De cap manera aquestes poden ésser considerades barbarismes per uns i acceptades pels altres, crec que en això consisteix la riquesa lèxica d'una llengua i sobretot les seves variants dialectals. Tu en poses alguns exemples com en podries posar molts més. Vegem:

"Aguacat": Nom d'un arbre i fruita i, com diu Alcover-Moll, propi de Mallorca, del castellà Aguacate. No figura al Pompeu Fabra ni al Diccionari de la Fundació de la Enciclopèdia Catalana, això no és estrany, perquè els catalans no empen aquesta paraula i diuen "alvocat".

"Camilla": Segons Al-

cover-Moll té dues accepcions: a) Llit portàtil per transportar malalts o ferits, b) Taula rodona tapada amb roba on s'hi posa davall un braser amb foc (mot pres modernament del castellà). No figura ni a Pompeu Fabra ni al Diccionari de la Fund. Enc. Cat. Es dona el cas curiós de què els catalans per a la primera accepció tenen les paraules "llitera" i "civera" i també a certs llocs empren la paraula "camilla". Pareix que no coneixen la segona accepció ja que la camilla (taula rodona) no és un moble característic de Catalunya. A Mallorca és freqüent emprar la paraula "llitera" i també "civera" per a la primera accepció, sobretot en temps enrera.

"Gorrió": Aquesta paraula, que no es troba a Pompeu Fabra, si que es troba a Alcover-Moll i al Diccionari de la Fund. Enc. Cat., on a més es dona una accepció que no hi ha a Alcover-Moll: "Nom despectiu que es donava als lul·listes a Mallorca per la color grisa del seu hàbit franciscà". Es curiosa l'explicació que dona Alcover-Moll de l'origen de la paraula gorrió: "El nom és pardal, però a Mallorca i a Eivissa ha pres una significació obscena i per evitar-lo ha calgut recórrer a un sinònim, prenent-lo del castellà". Personalment no em sembla una raó vàlida.

En relació a tot el que he dit, voldria treure algunes conclusions:

Primer que convé tenir clara la distinció entre barbarismes (castellanismes i demés) que, baix cap concepte, són acceptables i mots manllevats (neologismes) que s'han d'acceptar i es poden emprar sempre que siguin admesos per les persones que tenen autoritat en la matèria i que estan recolzats per una vida totalment dedicada a la investigació. Per això cal conèixer bé i consultar

molt sovint els diccionaris esmentats, familiaritzant-se amb ells.

En segon lloc hem de dur a terme una pacient tasca de recuperació d'aquelles paraules ben nostres i que han desaparegut de la parla quotidiana, bé perquè ens han ofegat amb la castellanització o bé perquè noves paraules s'han admès per influència del progrés, tecnificació i han arraconat les paraules sinònimes que empraven els nostres majors.

Jaume Gual

Botiga
La Florida
Plaça Espanya, 19
Inca (Mallorca)

FÀBRICA D'ARTICLES DE PELL
guants
bosses
peces de vestit
i marroquineria en general

Gran Via de Colón INCA Telèfon 50 19 00

FILATÈLIA

VIII Exposició Dijous Bo

des. Ja durant els primers anys després de la Conquesta de Mallorca, a 1229, pel rei En Jaume I d'Aragó, Inca tenia dins la seva població, cellers en gran quantitat. Fins i tot els Virreis, Bisbes i Cavallers, posseïen grans vinyes i cellers propis dins la vila. Durant el darrer terç del segle XIX minvava la producció de vi. Com a testimoniatge de les nostres arrels vinateres, han quedat, com a penyora els cellers.

Horari de visites a l'Exposició:

dia 11 obertura, a les 6,30 h.

dia 12 de les 18 a les 21 h.

dia 13 de les 9 a les 22 h. (Clausura).

TEMES:

Els temes de l'exposició són de diferents països: Espanya, Vaticà, Andorra, Israel, Anglaterra, etc... També hi haurà una exposició de loteria.

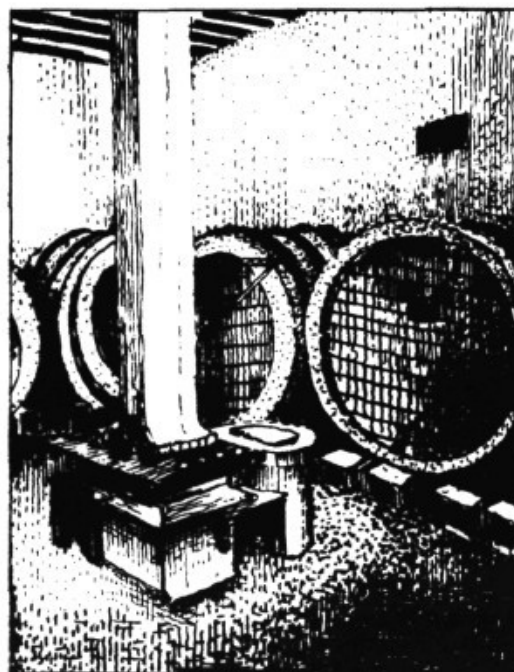
VIII Exposició Filatèlica "Dijous Bo" de l'11 al 13 de Novembre de 1986. Inca.

L'Associació Filatèlica d'Inca el proper dia 11 de Novembre inaugurarà la VIII Exposició dedicada als Cellers d'Inca, arrelats des de temps dintre de la nostra Ciutat. Els nostres cellers són coneguts per tot arreu i no hi ha cap visitant que no s'aturi a tastar el nostre frit i altres menjars tan apreciats per tota l'illa. És per això que hem volgut honorar els nostres Cellers fent aquesta exposició.

La Direcció General de Correus i Telecomunicacions ens ha concedit un MATASEGELLS ESPECIAL, així com també una oficina temporal a la Sala de l'Exposició. Esperam la vostra assistència, estam segurs que vos agradarà.

ELS CELLERS D'INCA.

Els cellers, llocs on s'elabora i guarda el vi, han estat, i són, per Inca, unes institucions carregades del nostre caràcter i que ens identifiquen com a poble fidel a les tradicions nostra-

EL DIJOUS BO

VOS ESPERAM

A

-ROSPELL-

Bosses

Peces de Vestir

Avda. Reis Catòlics

cantó c/ Jesús, s/n

INCA(MALLORCA)

Poesia

El Dijous Bo

Com corre el temps!. Un altre Dijous Bo!

Amb quins ràpids esquís l'any ens llenega!

Sembrat d'ahir i avui ja ets a la sega;
fulgura el llamp i es sent totd'una el tro!.

Com una gran campana d'ample so
gent de tot vent el Dijous Bo congrega
dins la nostra ciutat. Tothom gemega
de manca de diners. Manca...! Es ver això?

Gemecs i més gemecs. Més a la fira
tot món hi ve. I passejant-se mira
i compra a elevats preus. Sense diners?

Quin mentir ingenu i falses contarelles!
Que parlin clarament frits i porcelles!
¿O és que són gratuïts nostres cellers?.

Miquel Colom Mateu, TOR.

Apèndix. 1984

A Inca cada dijous
hi van ets homos sabuts;
allà treuen comptes nous:
blat a vint-i-quatre sous,
dotze sous de tres almuds.

Si anau a Inca dijous,
preguntareu qui governa.
¿Què no saps que a vila externa
ses vaques suquen es bous?.

Si a Inca vos casau,
cada dijous fareu fira;
allà estareu a la mira
com a una vila real.

Cançoner Popular de Mallorca.

Rafel Ginard Bauçà, TOR.

cada setmana té un **dijous**

SPORTS

ROSA MARIA LLANERAS campiona de dobles i ciquena d'Espanya de tenis.

LA FALTA DE MITJANS ECONOMICS
ES UNA PEGA PER ALS ESPORTISTES
PER A SALVAR LA INSULARITAT.

La tennista inquera, Rosa Maria Llaneras Vives, aconseguí un meritori cinqué lloc a la classificació d'individuals, categoria cadets, en el Campionat d'Espanya de Tennis que se celebrà a Madrid el passat 14 de Setembre. La mateixa tennista, en l'especialitat de dobles, aconseguiria el títol fent parella amb la tennista de Ciutat, Maria del Mar Soto.

Rosa Maria Llaneras té 16 anys i pertany al Club Esport Inca. Fins ara ha obtingut els següents títols: Campionat de Balears en la categoria cadets durant els dos darrers anys, el Campionat de dobles i així mateix el trofeu "Ina" que se celebra a Madrid, entre d'altres.

La tennista inquera després d'aconseguir el Campionat

d'Espanya de dobles enfront de la parella de Galícia, ens va dir:

- El partit va tenir les lògiques dificultats d'una confrontació en què hi està en joc un campionat. Però, així i tot, es va desenvolupar amb absoluta normalitat. I no fou tan difícil com em pensava de tot d'una.

- Estàs satisfeta del que has aconseguit en la modalitat d'individuals?

- Sí que hi estic satisfeta. Però si no m'hagués tocat enfrontar-me a la que després seria la campiona d'Espanya, a lo millor hagués pogut obtenir un lloc més bo, però no va poder ésser.

- Quines han estat les teves passes en aquest esport?

- Vaig començar a jugar a tennis als 9 anys, aquí, al Sport Inca, amb el meu pare,

monitor de tennis. Llavors vaig anar a Palma, a la Federació Balear, per a seguir un curs de perfeccionament. Aquest darrer any he estat a Barcelona, concretament a la Residència Blume, dedicada a l'ensenyament del tennis, gràcies a una beca de la Federació.

- T'ha estat difícil d'arribar a aconseguir aquests trofeus?

- Si, ja que aquest darrer any he hagut de compartir els entrenaments amb els estudiants. Entrava als matins quatre hores i mitja i els vespres anava a classe a l'Institut.

- Quines són les teves aspiracions en el món de la raqueta?

- Les aspiracions de tot esportista són sempre altes, malgrat les dificultats. Per això tenia il·lusió per poder tornar aquest any a l'escola de perfeccionament de Barcelona. A pesar de tants d'esforços no ha estat possible de renovar la subvenció de l'organisme federatiu o de l'Ajuntament d'Inca.

- Té molta d'importància -ens va dir Rosa Maria- poder estar en un lloc de millora d'aquest esport per a tenir possibilitats d'aconseguir metes altes. Jo ho vaig viure l'any passat amb la meua estada a la capital catalana, en entrenar i enfrontar-me a figures del tennis. Hauré de conformar-me en entrenar a Palma.

Pere Castelló Bergas.

Foto Payeras.

FORUM

LLORENÇ

VIVES, PRESIDENT DE LA FEDERACIÓ BALEAR D'ESCACS

HI POT HAVER CANVIS A LA LLIGA.

Per a assabentar-nos del moment actual del campionat d'escacs, INCA REVISTA s'ha posat en contacte amb l'actual President de la Federació d'aquest esport, l'arquitecte inquer en Llorenç Vives Estrany, el qual també és el delegat a la nostra ciutat del Club d'Escacs d'Inca.

Envers com es desenvolupa l'actual temporada a les diferents divisions, el president ens digué:

-Aquest any la competició compta de quaranta equips, distribuïts en quatre categories. Aquestes categories van de preferent a tercera. En total mobilitzen 200 jugadors afiliats, els quals pertanyen a la Delegació de Mallorca.

La lliga d'escacs a la nostra illa està formada per 13 rondes de preferent i 14 a la resta de les categories.

-Ençara que els novells -ens digué en Llorenç- aquest és el primer any que es juguen "Play-Offs". S'han muntat aquestes competicions perquè s'allargui el campionat, ja aquest perd interès quan hi ha guanyadors a mitjan temporada. Així, doncs, es faran dos grups, un per a jugar el campionat i l'altre per evitar el descens.

En Llorenç ens segueix dient que tots aquests canvis tenen una finalitat: beneficiar la categoria de tercera regional, la qual està formada actualment per 24 equips. D'aquests 24, només en quedaran 12 en eixamplar-se la resta de les divisions en quatre equips. Així totes les categories estaran formades per 12 equips cadascuna.

-Això -ens diu en Llorenç- beneficiarà els conjunts que jugaran a competicions de més alt nivell.

La situació de la Delegació d'Inca continua essent lamentable, ja que no ha canviat la política de l'actual Consistori en matèria esportiva. Tampoc no han disposat del local promès per l'Ajuntament per a fomentar la pràctica d'aquest esport.

-Compartim un local termundista amb altres tres activitats, sense calefacció a l'hivern que és precisament quan es pot jugar -va dir-nos en Llorenç Vives-.

Es d'esperar que qualche dia s'arribi a una solució favorable per bé de tots els joves de la nostra ciutat.

Pere Castelló Bergas.

Foto: Miquel A. Quetglas.

jaime estrany

equipes para oficina

Diada Llopart, 79 Tel. 501510

INCA - Mallorca

9. M.L. 4292908

DISTRIBUIDOR
OFICIAL

RICOH

COPIADORAS

HERMES

ESCRITURA ELECTRONICA

mobel linea, s. l.

MURRIEN OFICINA

NUEVO CAJERO AUTOMATICO EN INCA

Para un mejor servicio a
nuestros clientes, hemos
incorporado a nuestra red
de Cajeros Automáticos
Tarjeta "SA NOSTRA", un
nuevo cajero en:

Inca
C/. Jaime Armengol, 69

CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"

FIAT LANCIA

= TALLERES =
Hermanos RUJULA

Pintor José M.ª Sert, 22-24 - Tel. 505615

INCA (Mallorca)

CAFETERIA

Colón

Tapas variadas

Bocadillos

Platos combinados

Helados

C/ Gran Vía Colón N 18 Tle 505016